

COSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

Redactor:
SEBASTIAN BORNEMISA

Cuprinsul:

- I. U. Soricu*: Golgota, poezie.
Al. Ciura: O rază, schiță.
C. Ș. Făgețel: Cristos a înviat, poezie.
Ion Agârbiceanu: Căsnicia lui Ludovic Petrescu, nuv.
L. Rebreanu: Idilă dela țară, schiță.
M. Săulescu: Când ploauă, poezie.
I. Al-George: Sapho, poem dramatic.
I. Borgia: Flori de gheață, poezie.
A. Fogazzaro — *D. Tomescu*: Misterul poetului, roman.

FLORI DE-O ZI:

- D. Tomescu*: Elogiul luptelor, lit.
R. Mărgan: Viorele.
T. L. Blaga: Ce influință are electricitatea asupra plantelor?
Rânduri mărunte.
Scrisori dela Redacție.

CASA ȘI MODA:

- Leontina*: Primăvara.
Adrienne: Moda și gustul.
Dr. M. Hârsu: Tifosul.
Angelica E. B.: Scrisoare către o fată tineră.

Bucătărie. — Ghicituri.

ILUSTRĂȚII:

Isus Cristos; Victor Emanuel III; Majorul Lang; Amundsen, descoperitorul polului sudic; Vaporul „Fram”; Munți de gheață dela polul sudic; Un duet interesant; O moimă „emancipată” bând cafea; Zaharie Bârsanu; Catedrala Sf. Vasile din Moscva; Suboficerii români din Alba-Iulia, în costum național. — Ilustrate de modă.

„COSINZEANA”

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMANALĂ

având colaboratori regulați pe: *Ion Agârbiceanu, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Ermil Borcia, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, A. Cotruș, Ion Dragoslav, P. Dulfu, Victor Eftimiu, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Dr. M. Hârsu, Liviu Marian, V. C. Osvadă, Ecaterina Pitiș, Aurelia Pop, Liviu Rebreanu, I. U. Soricu, D. Tomescu, Gavril Todica, Viora din Bihor*, și alții — e nu numai cea mai ieftină revistă românească de felul acesta, ci și cea mai potrivită pentru toate familiile române.

ABONAMENTUL E:

Pe 3 luni pentru Austro-Ungaria . cor.	3—
Pe ½ de an „ „ „ „ „	6—
Pe un an „ „ „ „ „	12—
Pentru străinătate pe trei luni . . . „	5—
„ „ pe jum. de an . . . „	10—
„ „ pe un an . . . „	20—

Abonamentele se plătesc înainte.

Pe credit revista nu se dă nimănui.

Premiile „Cosinzenei”.

Între abonații, cari plătesc înainte pe un an abonamentul, se sortează la sfârșitul anului, în ajunul Crăciunului, **opt biblioteci de câte 25 coroane una, drept cadou de Crăciun, cu cele mai noi cărți literare, pe ales.**

Rugăm pe toți, cari înțeleg și apreciază niziunța noastră, să binevoiască a ne da mână de ajutor, prin câștigarea de abonați număroși, pentru ca, cu ajutorul tuturor, să putem face din „Cosinzeana” o revistă literară din cele mai desăvârșite, pentru familiile române, care să le fie totodată o bună armă de apărare împotriva influințelor literare streine, ivite prin intrarea unor reviste streine prin familii de-ale noastre, și un mijloc de a cultivă dragostea de literatură și cultură românească, până și în familiile cele mai modeste.

Administrația revistei

„COSINZEANA”

Orăștie—Szászváros.

CĂRȚI LITERARE

Al. Ciura: Amintiri	Cor.	1'60
Coșbuc: Balade și Idile, ed. nouă	„	3—
„ Ziarul unui perde vară	„	0'80
Dauș: Străbunii	„	1'50
Delavrancea: Hagi Tudose	„	3—
„ Între vis și viață	„	3—
„ Paraziții	„	1'50
„ Sultanica	„	2—
„ Liniște (nou)	„	2'50
„ Viforul	„	2'50
„ Luceafărul	„	2'50
Eminescu: Lais	„	1—
Gârleanu: Bătrânii	„	3—
„ Cea dintâiu durere	„	2'50
„ într-o noapte de Maiu	„	2—
Andersen: Povestiri	„	2'50
Gherea: Critice III.	„	4—
„ Neoiobăgia	„	3'50
Ghica: Convorbiri economice I—III.	„	7'50
Iorga: Istoria Românilor în chipuri și icoane	„	2'50
„ Războiul din estremul Orient	„	0'80
Iosif: Poezii	„	1'50
„ Poezii, ediție completă	„	2'50
„ Căntece (nou)	„	2—
Lovinescu: Critice I.	„	3—
„ „ II.	„	3—
Maeterlink: Viața albinelor	„	3—
Onu: Versuri pentru copii	„	0'50
Sterian: Educația sexelor	„	1'50
„ În noaptea nunții	„	1'50

Vlahuță: În vâltoare	Cor.	1'50
„ File rupte	„	2'50
„ Cartea de cetire	„	1'25
Negruzzi: Păcatele tineretelor	„	1—
Ghica: Munca, creditul și împrumuturile	„	1—
Neculcea: O seamă de cuvinte	„	1—
Cantemir: Descrierea Moldovei	„	1'90
Ion Gorun: Lume necăjită (nou)	„	2—
I. Popescu: Zori de Iulie (nou)	„	2—
Collodi: Pățaniile lui Tândărică, pt. copii	„	1'50
L. Dauș: Dușmani ai neamului, roman	„	2'50
Sofia Nădejde: Patimi, roman, ediție de lux	„	3—
„ Robia banului, roman	„	2—
Björnson: Synnöve Solbakken, „	„	1'50
G. Maupassant: Inima noastră, „	„	2'50
T. Mera: Din țări streine	„	2—
Gorun: Știi românește?, ediție de lux	„	2'25
H. Lecca: Cancer la inimă, piesă teatrală	„	1—
A. Dorna: Două comedii „ „	„	1'50
N. Gane: Spice, schițe	„	1—
Alexandri: Despot Vodă, piesă	„	1—
Speranța: Teatru de familie	„	2—
„ Anecdote populare I.	„	2—
„ „ II.	„	2—
A. Bloch: Substanța universală	„	1—
Herz: Când ochii plâng, piesă	„	0'30
Z. Bârsan: Mărul, dramă	„	1—
Almanahul scriitorilor dela noi	„	1'60

Se pot comandă la „*Librăria Națională*,”
S. Bornemisa, Orăștie—Szászváros.

Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani.

GOSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

* *

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Golgota

I. U. SORICU

Pe cruce, sus, murea învățătorul. —
Așa e firea noastră cea haină:
Îi spânzurăm pe cruce, cu tâlharii,
Pe 'mpărțitorii darnici de lumină.

Pe cruce, sus, murea învățătorul,
Huleau din vale cei porniți spre ceartă,
Iar el șoptea primindu-i cu iubire:
— Părinte-al meu, gheșala lor o iartă!

Alătura se ispășea tâlharul,
Și se zbătea în gemete nebune,
Hulind și cer și iad, hulind pe oameni,
Hulind lumina soarelui ce-apune.

Și, spre Cristos privirea îndreptându-și,
El suspină: „De ce taci tu? Răspunde!
„Eu plâng de sete fript și mă omoară
„Amarul care 'n suflet îmi pătrunde!

„Vezi, fruntea ta o sângerează spinii,
„Și curge râuri tânărul tău sânge.
„Tu nu ești om? — Dar omul în durere
„Se zbuciumă, și blestemă și plânge.

„Și cea mai fără de noroc femeie
„Se 'nchină și își plânge la picioare,
„Tu n-ai milă de noi și nici de tine.
„Dar plânsul mamei tale nu te doare?

„Auzi cum râd călăii nostri 'n vale,
„De ești tu Dumnezeu, acum coboară,
„Pe tine și pe noi ne mântuește
„Și spulberă-i pe cei ce ne 'ncunjoară!“

Înduioșat privi Isus la dânsul:
— „Cu ce ți-am greșit prietene și frate?
„Au nu avem aceeași soarte-acuma,
„Deși nu suntem una în păcate?

„Tu nu pricepi și nu pricepe nimeni
„Că-s orbi sărmanii pentru care mor,
„Și lacrimile mele nu-i vor face
Să-și înțeleagă vina grea a lor!“

Și soarele însângărând apune,
Privea înspre Golgota, 'nmărmurit.
Iar cel venit în numele Luminei
Murea, rostind cu jale: s-a sfârșit!...

O O O

O RAZĂ

AL. CIURA

Își încheiă paltonul și trecu grăbit strada, să dea o scrisoare recomandată, în care își anunță sosirea cu trenul de mâine.

Ce fericit eră tinărul funcționar de bancă, în ziua aceea. După câțiva ani de plictiseală grozavă într-un târgușor din provincă, îi veni, ca din cer, transferarea într-un oraș cum se cade.

Viața, prin care se strecurase până acum, abia pe dibuite, îl chemă din depărtări enorme, pe aripile vântului de primăvară, cu făgăduinși amăgitoare. Va merge la oraș și va trăi acolo viața ca toți oamenii. Va putea, în sfârșit să petreacă două-trei ore la zi într-o cafenea de dai Doamne, se resfoiască revistele străine, să-și arunce privirea la mesele de alături, la femeile elegante și drăguțe, cari își sorb cafeaua, aruncându-i, din când în când, o privire fugară.

Își amintea de după-amiezile petrecute la geamul cafenelei, pe vremea când eră în Viena, la studiu. Cu câteva coroane în buzunar își petrecea ca un prinț. Luă cafeaua la masa obișnuită din colț, fumă cu deliciu câteva țigarete, urmărind cu un zimbet valurile leneșe ale fumului... O eleganță orbitoare îl împrejmuia, dela doamnele cu ochii albastri-visători, cari se opriau adese și asupra lui cu stăruință, până la mesele de marmură, lustrul parchetului și podoabele tavanului...

Se știă băiat frumos și recitiă această confirmare din ochii tuturor femeilor, cari îi aruncau pretutindeni priviri piezișe.

Își întorcea apoi privirea spre stradă, surprinzând și aici ochiade fugare, zimbete descrete, cari îi spuneau, pentru a nu știu câta oră: „Ce băiat frumos!”

Toate acestea încetaseră în viața lui din acest târgușor uitat de Dumnezeu.

O perdea dușmănoasă se prăbușise de undeva din cerul dușmănos, ascunzându-i pentru totdeauna privilegiu amăgitoare, ce-i mângăiasă tinerețele.

După orele de birou, trecea plictisit dealungul uliții — o numia *uliță* numai, deși i se spunea „strada principală” — luă masa, chibiță plictisit la calabăr, în singura cafenea din localitate, unde notabilitățile jucau cărți și domino cu tot felul de oameni, resfoia prin gazete și o luă, spre seară, la plimbare.

Eră singura distracție, ce și-o putea permite. Vedeă cum perdelele tremurau ușor, în drumul lin, și știă prea bine, că în dosul lor îl șpionează ochii plini de făgăduinși. Dar nu se putea emoționa pentru nici una din frumsețile acestui orașel prăpădit. Își îndeplinea numai datoriile de onoare; se prezentă la masă, de câteori eră poftit undeva; se prezintă radios, drăguț, sigur de reușită.

Dar atât!

Nu se mai încurcă pe urmă, bine știind, că un tinăr de talia lui, nu e menit să se îngroape în acest

sătuleț cu pretenții de oraș, și că soarta îi rezervase de sigur, un viitor mult mai strălucit.

Va veni într-o bună dimineață, o știre înveselitoare și el se va duce de aici, într-un loc mai de seamă, unde oamenii îl vor înțelege și-l vor aprecia după vrednicie.

Și iată, ziua a sosit; transferarea eră în buzunarul lui și nu mai avea nici o îndoială acum, că viața adevărată îl aștepta numai de acum înainte.

*

Dete epistola la poștă, zimbând poștăriței, o fată bătrână și urâtă. „Să aibă și ea o zi bună” — își zise cu un suris de biruitor.

De seară îl așteptau prietenii la o cină de adio, dar până atunci mai avea ceva de îndeplinit.

Eră și în târgușorul acesta afurisit o atracție. O văduvă foarte tineră și bogată. Nu o vedeai decât a rare; îi făcuse cunoștința la bancă, cu câteva zile în urmă, când necunoscuta veni să depună o sumă mai mare de bani. De-atunci s-a interesat mai de aproape de ea, a trecut în fiecare zi pe la geamul ei, și abia odată a zărit-o și a avut prilejul, să o salute. I-a zâmbit cam rece, închinându-și căpșorul îmbrobodit într-o cârpă de mătasă. De aci încolo n-a mai văzut-o; de geaba îi da târcoale cu atâta stăruință. I se părea însă, că perdelele ei tremurau ușor, când el se strecură pe acclo, și nu se îndoia pe nici o clipă, că ea trebuia să fie ascunsă din dăruțul lor.

Eră oare cu puțință, ca ea să nu fi observat atenția lui stăruitoare?

Ori cum ar fi, încearcă de astă dată.

În colț apărea casa ei și tinărul își duse mâna în buzunar, ca să ia bilețelul, ce-i pregătise. Scrisese câteva cuvinte, de o îndrăzneală extremă: „Te iubesc Măne plec. Adio, sau — dacă vrei tu — la revedere”. Îscălitura lipsia. Nu mai mai eră nici o trebuință să-și pună numele; căci ea știă cu siguranță, cine îi scrie...

Căută bilețelul prin toate buzunarele, dar nu-l află nicăiri. Își amintea deslușit, că în clipa, când a plecat la poștă, să dea scrisoarea, prin care vesteă pe un prieten de sosirea lui în orașul cu noua denumire, avea bilețelul la sine. Să-l fi pierdut pe drum? Să-l fi uitat la poștă? Se înapoia în goană. Chiar în poartă se întâlni cu poștărița, care îl învăluă cu o privire deosebit de dulce. „Ce-o fi gândind, ruina asta?” se gândi tinărul cu mirare. O salută totuș politicos și trecu în odăița poștei, unde servitorul deschisese geamurile și începuse să măture.

Întrebă pe servitor, examină hârtiile aruncate pe jos; bilețelul nu eră nicăiri; par' că-l înghițise pământul!

Tinărul rămase foarte încurcat. Nu care cumva să-i ajungă scrisoare în mâni nechemate și să se compromită chiar acum, după o purtare atât de corectă, în acest orașel mizerabil! Chiar acum — la despărțire! — În sfârșit — exclamă el cu ciudă — să fie al dracului și văduva și bilețelul! Femei frumoase și cu parale sunt destule pe lumea asta. Apoi bilețelul nu eră îscălit — ce-mi pasă!

Victor Emanuil III, regele Italiei, pe care anarhistul Dalba, a voit să-l împuște în săptămânile trecute. Poporul a făcut ovații foarte frumoase popularului rege, care a scăpat neatins de glonțul revolverului

Se duse la birt, unde prietenii îl așteptau gălăgioși și proprietarul, îl anunță cu multă prevenire, că a pus cep la un butoiu de bere, și că are un vin excelent, ulei nu altceva.

Și cheful se încinse cu multă voie bună, până în zori de zi, când tovarășii petrecură la gară, pe prietenul lor, beat de fericire și de amețeața nopții de adio.

* * *

Soarele își trimitea cele dintâi resfrângeri aurite, suprinzând pe poștărișii la masă.

Venise de cu seară; n-a mâncat nimic, ci s-a plimbat agitată în sus și în jos. A încercat să scrie ceva, a rupt o mulțime de file și-a asvârlit în foc. Servitoarea o privea cu spaimă, apoi dela o vreme, a întreat-o cu sfială:

— Dumnișoara e bolnavă?

— Nu-s bolnavă, fetiț-o! Sunt veselă, sunt prea veselă chiar. Du-te și te culcă, eu am de scris...

Viața ei de fată bătrână și urâtă i se deslușia în crâmpie monotoană.

Nu i s-a întâmplat niciodată în viață, ca cineva să se fi oprit mai stăruitor în fața ei, nici să o ia măcar de mână. Și după ce și-au strâns aripile cele dintâi vise ale tinereții făgăduitoare, s-a refugiat la masa ei de slujbă, din colțul camerei modeste a poștei, și a muncit ca o mașină de dimineața până seara, trecând prin viață ca o umbră, fără a mai încerca vreă emoție.

Înțelegea ea bine, că e o proscrisă a vieții!

Și-a venit, deodată, târziu, prea de tot târziu, o rază de lumină în viața ei de întunec și monotonie. Scoase bilefelul din sin și cefi, pentru a nu știu câta oră: "Te iubesc. Măne plec. Adio, sau — dacă vrei tu — la revedere".

Eră o scrisoare așa de clară, încât nu se mai putea îndoi nici o clipă.

Fiori de plăcere îi treceau prin trup și bălăile slăbănogite ale inimii începură a i se întefi tot mai mult.

Trebue să-i scrie; neapărat trebue să-i scrie.

Luă condeiul și începă să scrie: „Iubite“. I se pără prea confidențial, și rupse fila. A câta filă eră oare?

Pe urmă mâna începă să-i tremure și ochii i se umeziră. Lacrimi mari îi brăzdau fața, picurându-i pe mână.

Ea nu le mai luă în seamă, și mâna ei așterneă cu grabă, rânduri mărunte pe fila albă, umezită de lacrimi. Nu mai știă nici ea, ce scria, dar mâna îi alunecă cu ușurință, ca purtată de o tainică și atotstăpânitoare putere.

...Și razele soarelui îi împleteau o diademă de aur în păr, preschimbându-i lacrimile în diamante...

III

Majorul Lang din escorta regelui Italiei, care a fost rănit de gloanțele atentatorului Dalba

Cristos a înviat

C. Ș. FĂGETEL

*Clopote zvonesc în noapte imnul sfânt de Înviere
Ce pogoară 'n lume valuri de nădejdi și mângăere.*

*Din altare crește 'n tremur zvonul tainic, necurmat,
Că Mântuitorul lumii dintre morți a înviat. —*

*Slavă ție, ce purtat-ai crucea și pe frunte spini
Fiul Maicii prea Curate, tu luminezi din lumini!*

*Slavă ție, ce cu moarte peste moarte ai călcat,
Sol izbăvitor, al lumii, de osândă și păcat.*

*Sol ceresc al păcii sfinte, întrupat din lut ca noi,
N-ai cântit sfârșind pe cruce pentru cei umili și goi,*

*Dar în van pentru-omenire pătimirea grea îți fuse...
Împăcat nici azi nu-i cerul cu pământul nost Isuse!*

O O O

CĂSNICIA LUI LUDOVIC PETRESCU

ION AGÂRBICEANU

— 5 —

V.

Dragă Ludovic,

Tăcerea ta îndelungată nu știm cum s'o înțelegem. Vreme de cinci săptămâni, ne întrebam mereu, eu și mamă-ta, cu ce te-am fi putut supăra? Apoi ne ziceam: nu ne scrie pentrucă ne cercetează. Dar' tu n'ai venit, ci în urmă ne-ai trimis o scrisoare. Ai făcut foarte rău că n'ai venit la noi. Scrisoarea ta ne-a tulburat sufletul. Ni se pare că tu te cufunzi într-o vâltoare de unde nu mai este reîntoarcere. Ai făcut foarte rău că nu ți-ai descoperit taina celor cari te iubesc mai mult, părinților tăi. Da Ludovic, te înșeli amar de crezi că-ți pot fi străinii mai buni sfătuitori. Tu nu cunoști puterea și vecinicia iubirii părințești, și tu te-ai ferit, te-ai ascuns de noi, și acum vii să ne tulburi sărmănele noastre bătrânețe. Da, Ludovic imensa ta fericire în inima noastră a deșteptat presimțiri triste. Tu ne scrii ca un băiat de optsprezece ani, îndrăgostit prima oară. Pasiunea ce ți-a deșteptat femeia aceea, care acum te stăpânește deplin, te face să nu mai poți vedea clar, să spui o mulțime de nimicuri, să încurci lucrurile, să-ți pierzi capul. Am cuteză să-ți punem o singură întrebare: te iubește domnișoara Lucia? Vezi, Ludovic, noi suntem oameni bătrâni, cari însă, te asigur, am învățat multe în viață, — am văzut și mai multe. Și iartă-ne dacă-ți spunem ce credem noi, eu și mamă-ta. Noi cutezăm să-ți spunem că fata aceea nu te iubește. Așa cum ne-o

descrii tu, cu frumseța, cu talentele ei, cu dragostea aceea păgânească pe care-o poartă vieții, domnișoara Lucia nu-i destinată să facă fericit pe-un om de vrâsta ta. Cu toată durerea, Ludovic, trebuie să vezi că între optsprezece și patruzeci de ani, este un salt uriaș. Ea-ți pare curată — și credem și noi, îți pare sinceră — așa se crede chiar ea despre sine, dar' o fată așa de frumoasă e supusă în lumea asta la cele mai mari ispite. Poate să dormiteze în ea instincte, despre care încă nici ea nu poate să-și dea seama acum.

Nouă ne pare foarte rău că frumseța ei te-a robit atât de mult. Astfel ești ursit să n'o poți cunoaște niciodată, și să nu dai crezământ nici unui sfat binevoitor, chiar dac'ar veni dela părinții tăi.

Da, Ludovic, când te afli în preajma căsătoriei, noi ne înarmăm cu toată dragostea noastră părințească și te sfătuim să nu-ți legi viața cu fata aceea. Ori, în cazul cel mai rău, să mai aștepți. Tu ne scrii că nu-ți mai pasă nimic: jertfești avere, jertfești liniștea ta, de care te-ai săturat, că vei trece peste orice piedeci ți se vor pune în cale, numai ca femeia aceea să fie a ta. Azi când ești aproape în fie care zi în preajma ei, când te ucide cu zimbetul de câte ori îi faci vr'un prezent, tu nu poți să o cunoști. Vino la noi pe-o lună de zile. Lasă timp judecății tale, ca din impresiile doborâtoare de azi, să-și poată forma o părere definitivă. Noi ne-am bucurat foarte mult să te vedem în mijlocul nostru, iar Augustin ți-ar fi adânc recunoscător. Vino, Ludovic, și dacă în vremea cât vei rămâne la noi hotărârea ta va fi nestrămutată, vom ruga pe Dumnezeu să te iee subț paza sa, însă pedeci nu-ți vom pune căsătoriei. Dacă însă nu vei afla de bine să ascultți rugămintea noastră, trebuie cu multă durere să te avizăm, că nu vom putea lua parte la cununia ta, nici eu, nici mamă-ta. Augustin va face cum va voi. De încheere te rugăm să nu te superi, ți-am scris așa fiindcă te iubim mai mult decât crezi tu. Dumnezeu să-ți lumineze mintea, copilul nostru. — Părinții tăi.

* * *

Ludovic Petrescu simți junghiuri ascuțite prin inimă, până ce reuși să citească epistola aceasta. Dela celea dintâi șire îl cuprinse un adânc disgust pentru neînțelegerea părinților. Și disgustul acesta, disprețul față de bătrâni creștea cu fiecare șir cetit. Intr'adevăr cum puteau fi atât de mărgeniți părinții lui, încât să nu înțeleagă marele noroc ce-i eși lui Ludovic în cale? Cum să nu poată pricepe c'aici e vorba de fericirea lui? Cum n'au putut să vadă, din scrisoarea lui, chipul de înger al Luciei? Și, sfârșind de cetit, se rușină, că cei ce-i scriau erau părinții lui. Și, ascuns în suflet, îi tremură mulțumirea, că ei nu vor veni la cununie.

Dar' acum nu avea timp să-și judece, cum s'ar fi cuvenit, părinții. Erau ciasurile șapte și, la opt trebuia să fie la Lucia ca s'o conducă la o petrecere de primăvară. Făcându-și toaleta el cercă să-și amin-

tească întâlnirile, conversările cu Lucia. Dar toate amintirile i se învăluiau, fără de nici un înțeles. El pricepea numai atâtă că peste o săptămână avea să se cunune. Nu-și putea da seama cum a învins așa de repede. Vedeă numai pe cele două bătrâne, mereu grăbite, șopotindu-și neconținut, vedeă trăsura în care mai întâi s'a plimbat cu Lucia și cu Pușcăreasa, și, îmbrăcându-se își zicea: „e foarte bine așa“. Cum a trecut peste logodnă nu-și mai putea aduce aminte. Știa numai că atunci i-a cumpărat un giuvaer de două mii coroane. Amintirea aceasta îl înspăimântă, totuș se simțea foarte fericit. În capul său se învărtia, mereu ca o moară, și vâjeitul acela nu-l mai părăsia de câteva săptămâni, nu-l mai lăsa să se poată gândi. Chiar dacă ar fi fost să cadă într'o prăpastie, el gândindu-se la Lucia, s'ar fi prăvălit acolo foarte bucuros.

Cum se îmbracă, în restâmpuri rari îi treceau frânturi de gânduri prin minte. „Viața e frumoasă“, „e bine să trăiești“. Acestea sentințe cari creșteau din sufletul lui involburat, i reveneau mereu, umezindu-i ochii. Și se gândia apoi: „sânt vrednic și eu de fericire. Am trecut destul cu capul plecat prin viață. Las' să-mi ridic și eu ochii spre cer“.

Ludovic Petrescu nu cercă niciodată să adânciască motivele pentru cari Lucia voia să se mărite după el. Asistentul era așa de plin de fericirea sa încât de multeori se făcū ridicol înaintea Luciei ș'a Pușcăresei. Lucia, atunci, nu-și putea stăpâni râsul, și bunică-sa trebuia s'o cheme în camera vecină și s'o mustre.

Asistentul, gândindu-se la zilele trecute, rămăneă de multeori nemișcat în fața oglinzii, și abia într'un târziu se hotără se continue cu îmbrăcarea. I se părea, de multeori, că vede un străin în sticla lucie, și se miră. Din când în când făcea pași de vals, cercă vr'o figură de cadril prin odaie. Nu mai dansase de mult. Și, la inimă, i stăruia ca o undă de căldură: acum va dansa mai întâiu și mai pe urmă cu Lucia ca fată. Era joi, și peste o săptămână aveau să se cunune.

Când își isprăvi toaleta, și aruncând o ultimă privire, de compătimire acum, asupra scrisorii părinților, vru să ese, în ușe se auzi un ciocănit scurt.

— Intră, zise Ludovic luându-și pălăria și punând-o pe masă. „Cine să vină în ciasul acesta? se gândi nemulțămît.

Ușa se deschise și întră repede, ușoară par'că, o doamnă înaltă, voalată tare, înfășurată într'o mantă lungă, sură.

Ludovic uimit, se retrase un pas, și privea înlemnit la streină.

Dar valuri puternice de răs umplură numai decât casa, vâlul căzū, lăsând să se vază obrajii împurpurați de drum, ochii umezi, strălucitori, și gropițele dulci în obraji.

— Ah! Lucie, ce surpriză!... Nu mă așteptam, bălbăi Ludovic.

— Am vrut să te văz odată acasă, am vrut să te spăriu! N'ai idee cât îmi pare de bine că nu m'ai cunoscut“. Și Lucia își aruncă mantaua, îl îmbrățișă pe Ludovic și-l sărută pe obrazul ras proaspăt.

— N'am dreptul?“ îl întrebă apoi repede ținându-l de umeri și privindu-l drept în ochi. Privirile lui Ludovic erau tulburi, și'n restimpuri dese trupul i se cutremurā, ca scuturat de friguri. O lacrimă îi umezi ochii, și zise șoptind, cu glas schimbat tremurător:

— Cât ești de bună Lucio, cât ești de dragă, cât îmi ești de scumpă! Lucia îi mângăe, cu mâna moale fața, gâtul, părul. Pleoapele lui Ludovic i căzură grele pe ochi.

— Dragă Ludovic, zise Lucia repede, în vreme ce-l mângăia, azi am fost puțin pe-afară. Aveam să-mi cumpăr niște mărunțișuri. Și într'o vitrină am văzut o decorație la gât nespūs de frumoasă. Aș dori foarte mult s'o port în sara asta.

Asistentul se trezi repede și o privi cu însuflețire. „Atunci să mergem Lucio. Să nu întârziem“. Își luă pălăria și eșiră.

Decorul era într'adevăr o raritate. O compoziție ciudată, greu de priceput, în care străluceau nestimatele. Giuvaergiul îi spuse pe-un ton banal prețul: „Cinci mii de coroane, domnule“. Ludovic nu înțelese, și Lucia-i șopti la ureche. „Mă gândeam eu că-i scump. Cinci mii de coroane însă e prea mult. Ah! și cum aș fi dorit s'o port în seara asta“.

Ludovic simți că părul începe să-i învie, pe unde nu ajunsese chelia. Avea senzația că i-e plin capul de furnici. Fruntea începū să-i asude. Cinci mii de franci!

El cercă să mai sbată din preț, dar giuvaergiul nu scăriță nici un ban.

— Te rog să mi-l așezi“, zise în urmă Ludovic, frânt parcă de-o greutate uriașă. Dar când își ridică privirile și văzū fulgerile de fericire din ochii Luciei, fața lui Petrescu se umplū de lumină. „E vrednică își zise cu marînimie. Ah! de-aș putea-o face fericită“.

— Domnișoara are acum cel mai nou giuvaer în tot orașul, și unul din cele mai scumpe“ zise închinându-se giuvaergiul.

Sala de bal era vastă, înaltă, cu boltiturile acoperite cu pictură murală în culori strigătoare. Din șase globuri mari țîșneă lumina electrică în mănunchiuri bogate de raze albe, dulci. Trei candelabre păreau trei grupuri de stele, peste cari s'a lăsat o ceață fină, eterică. O parte din pereți erau decorați, cu covoare țesute în motive naționale. În sală începuse să plutească deosebite valuri de parfumuri fine dând aerului plin de lumină o moliciune, care deșteptă deosebit de repede simțurile oamenilor, făcându-i mai vioi, punându-le în ochi străluciri.

Orchestra cântă de mult un vals, și părechile curgeau parcă, una după alta, pe parchet. Toalete scumpe treceau în fiecare clipă cu foșnet ușor, depărtat, reliefând forme, desvâlind umeri superbi și

Amundsen, descoperitorul polului sudic

grumazi albi. Pe delături priveau bărbați, în toată ținuta de bal, cari însă trecuseră peste vrâsta dansului, — matroane venerabile cari se sileau să nu piardă din ochi vr'o tînăra dansatoare. Grupuri de dansatori se mai zăreau ici colo, vorbindu-și în taină, șoptind, urmărind cu privirile, împărțindu-și părerile. Din vreme în vreme mai sosiau oaspeți noi, și se pierdeau îngrabă prin mulțimea din sală.

Aranjatorii erau foarte mulțumiți, dădeau bucurări deslușiri, se purtau în toate părțile fiind la serviciul tuturor.

Deodată cei ce stau pe de laturi, domni și doamne, din partea dreaptă a sălii, de cătră orchestră își întoarseră capetele și urmăriră cu stăruință o păreche care începuseră acum se dansezeze. Cu cât părechea înainta, tot mai mulți ochi începeau să-o urmărescă, și la a treilea înconjur al sălii toate capetele se întorceau după cum cei doi își urmau dansul.

Intr'o toaletă albă, puțin tăiată, strânsă subț sâni, Lucia plutea în armonia muzicii, cu capul înclinat ușor pe umărul drept, cu pleoapele puțin ostentate, cu buzele întredeschise de plăcere. Pe gâtul alb, plin, pe pieptul ce creștea și odihnea ritmic, o ardea podoaba cumpărată de Ludovic. Orchestra o purta pe valurile-i de armonie, o legăna, iar Lucia în vis sorbea cu patimă ucigătorul deliciu al întâiului succes în lume. Căci ea, îndată ce începu să valseze, simți că va fi admirată. Simți și bietul Ludovic că privirile tuturor erau ațintite asupra lor, și el se făcea tot mai palid, tot mai rece și se temeă să nu amețească. Ca un vâl des i se puse peste ochi.

O conduse lângă bunică-sa, îngânând cuvinte neînțelese, și'n aceeaș clipă, până nu apucă Lucia să șază, un grup întreg de dansatori veniră s'o ceară, închinându-se palizi înaintea-i. Lucia cu buzele înflorite de surisul plăcerii, porni cu cel dintău în vârtejul dansului. Ea mai auzise orchestre, dar aceasta de-acum i cutremură tot mai adânc sufletul. Îi părea, că lumi nouă, toate infinite, se trezesc în ea, învie în jurul său și ea cercă să le pătrundă, căci eră plăcut să le înțeleagă, însă nu le putea pricepe. Când i se părea că a ajuns la capătul uneia, i se deșteptau deodată altele, și dansă necurmat cu un șir întreg de tineri, fără să-i fi văzut pe careva, fără să înțeleagă ceva afară de ritmul arielor.

Ludovic abia se reculesese de toropeala în care l-a adus întâiul vals jucat cu Lucia, când văzu înaintea sa o față cunoscută. Tânărul îl privea stăruitor, voind parcă să-i pătrundă în creeri. Petrescu îl recunoscuse îndată. Era Prodan, unul din cei trei tineri cu cari prânzise mai înainte la aceeaș masă.

Prodan îi strânse mâna, șeză lângă el și-i zise încet:

— M'am înșelat eu, Ludovic?

— Nu te-ai înșelat, răspunse aceasta cu blândețe, simțind că i se risipește toată mânia din inimă față de toți trei prietenii.

— De atunci o cunoști, așa-i?

— Da, cu ceva mai înainte.

— Vezi, eu aș fi luat venin, că nu mă înșel. Prea te-ai fost schimbat tu, în zilele din urmă. Și eu dam cu socoteala că numai o femeie poate fi cauza.

— Și vezi că n-ai greșit" zise zimbând Ludovic.

Tânărul cu care dansase Lucia chiar o conduse pe aceasta lângă bunica sfârșind tura. Ludovic se apropie să-și prezinte prietinel. Dar' abia avuse Lucia vreme să-i spună acestuia „mă bucur" și trebui să se ridice iar pentru a dansa.

Prodan și asistentul priviră în urma ei, până se perdă în mulțimea dansatorilor.

— Poți se întrebi pe Petrisor și pe Banciu:

Vaporul „Fram" cu care Amundsen a străbătut la polul sudic

le-am spus de-atunci că nu poate fi o femeie de toate zilele.

— Și cred că nici în presupunerea asta nu te-ai înșelat“, răspunse Ludovic cu un zîmbat larg, care-i trecu peste toată fața.

Nu, pe sufletul meu, nu m-am înșelat“, izbucni cu însuflețire Prodan, în vreme ce ochii lui scăpărați căutau pe Lucia printre părechi.

— Ei bine, mi s-a părut că voi vă bateți joc de mine“ începî Ludovic Petrescu umilit parcă de purtarea lui urâtă. De când cu scena aceea din birt, nu-și mai văzî prietinii.

— Întradevăr n-a fost frumos din partea ta, Ludovic, ne-ai încunjurat atîta vreme și ne-ai ascuns gândurile tale. Între prietini se mai face glume, dar niciodată nu-s cu răutate spuse. Tu se vede ai vrut să te desfăci pentru totdeauna de noi. Chiar și noutatea că te 'nsori peste-o săptămână, a trebuit să ne-o spună alții. Dar' nu vei scăpa de noi așa de ușor. Trebuie să ne chemi la nuntă, pe mine și pe ceilalți doi, pe cari numai decât voi avea cîntecul să ți-i prezint“.

Și Prodan dispărî îndată prin mulțime.

Lucia veni nu peste mult, condusă de dansator.

— Pari obosită, dragă. Ar fi bine să te mai odihnești puțin.

— Da, însă iată că vin alții. Nu-i pot să-i refuz. Deci vino să dansăm amîndoi. Vom face cîteva pași, pe urmă ne întoarcem, să mai odihnesc puțin“.

Cînd se închinară vreo trei de departe, Ludovic dădu brațul Luciei.

— Nu credeam că dansezi așa de minunat Lucio. În orașele de provincă nu se prea află maestri buni. Apoi și privilegiile sunt rare“: zise Ludovic simțind iarăș farmecul ce se strecură din trupul acela tinăr, mlădios.

— Nici eu nu credeam. Și de nu ar fi orchestra asta, mi se pare că n-aș putea dansa nici pe jumătate de bine. Îmi pare că muzica aceasta mă poartă“.

Se apropiară, dansînd, de locul unde sta bunica și șezură lângă dînsa.

Bătrîna eră fericită. Ii veni să-i sărute mîna Luciei de cîteori aceasta se așeză lângă ea, în vederea unei lumi atît de alese.

Prodan se ținu de cuvînt. Îi căută pe cei doi în toată sala, și nu-i află decît în restaurant. Petrișor chiar își spunea înflăcărat părerile, ca și cînd acum le-ar vesti mai întîiu lumii, care acum se compunea numai din Nicolae Banciu.

„Omul trebuie să-și caute fericirea lui în scurta viață de pe pămînt. Eu, de-aici încolo am să-mi folosesc toate puterile ca să mi-o câștig pe a mea. Da, am să părăsesc slujba de-acum și am să-mi caut alta și-o nevăstuță. Umblînd după fericire...“

— Dai în gropi“ zise Prodan care ajunsese lângă masa lor. Până-ți cauți tu mereu fericirea cu vorba, Ludovic Petrescu tace, filosofează tare, și acum își strînge fericirea în brațe să n-o mai peardă.

— Prea-s veștede brațele lui, amice Prodan, ca să poată țineă închisă, pentru totdeauna, o fată tină. Mai ales dacă va fi și frumoasă“, spuse Petrișor.

— Frumoasă? Se vede că tu n-ai prea dat prin sala de bal în noaptea asta“ zise Prodan.

— Nu prea. Dulcinea mea nu-i de prin meleagurile acestea, iar de altele nu mă interesez. Eu sunt un om consecvent.

— Ei bine, Petrișor, eu vin anume dela Ludovic să vă duc pe amîndoi să-i vedeți logodnica. Apoi să-i spui de-i frumoasă?

Nicolae Banciu nu primi învitarea, spunea că sufletul lui nu-i picurat cu nici un strop de curiositate. Dar' în realitate el eră și acum supărat pe Ludovic Petrescu pentru purtarea lui urâtă.

Petrișor se duse. Eră puțin băut, și spunea mereu că el își închipue frumseța strajnică de tot, că n-a văzut în viață o femeie adevărat frumoasă, căci, în cazul acesta poate s-ar fi însurat până acum.

Cînd ajunseră cei doi, Lucia dansa iar. Ludovic se ridică, întinse mîna lui Petrișor, și-l rugă să-i scuze purtarea lui ciudată.

— Acum după ce o știu pentru ce ne-ai părăsit,

Munți de gheață de prin regiunile polului sudic, peste cari a străbătut cu expediția sa Amundsne

nu mai poate fi vorba de nici o scuză“ zise Petrișor legănându-se ușor. Eu, în locul tău aş fi făcut asemenea. Cu dulcineea mea mă voiu ascunde într-o cetate părăsită, și să bată toți șefii de pe lume cu tunurile, nu mă vor putea scoate de-acolo. Da-i frumoasă?

Ludovic zâmbi, și arată cu ochii: Lucia se apropiă. Funcționarul remase cu ochii măriți de mirare, cu gura puțin căscată, spre mare plăcere a Luciei, care nu-și putea stăpâni râsul, în vreme ce Ludovic îl prezentă.

— Așa dar înc' un prietin de-a lui Petrescu“ zise Lucia. „Mă bucur din tot sufletul. Țini dta mult la Ludovic domnule Petrișor?

— Vă asigur coconită, eu sunt un prietin foarte devotat“. Dar' impresia ce-i lăsase Lucia eră așa de zdrobitoare, încât simți că mintea i se împăingenește și mai mult, decât i-o tulburase vinul, și se depărtă numai decât.

— Aolio, Niculiță, ai făcut bine că n-ai venit. Curcanul ăsta bătrân a pus mâna pe-o zină a pădurilor. Pe cinstea mea, numai teatralistele mai sunt așa frumoase“. Și Petrișor își desfășură mai departe ideile despre fericire, pornind mereu dela Lucia.

— „Ne-a invitat la nuntă, băete“ zise într-un târziu.

— Și pe mine? întrebă Nicolae Banciu?

— Se 'nțelege, Niculiță. Avem să bem acolo vin bun și avem să vedem o mireasă frumoasă.

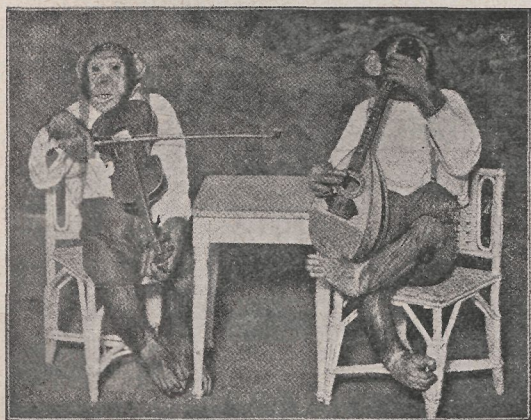
— Ei bine, eu n-am să mă duc“ zise Banciu.

— Tu nu, pentru că totdeauna tu vrei să faci excepție. Dacă nu-i veni ție are să-ți pară rău. Ce crezi că lipsa ta are să facă gaură în cer?

— Bine-bine, Petrișor știu eu că o să petreceți de minune și fără mine. Dar' mă rog, de unde dai cu socoteala că veți bea vinuri așa de bune acolo? După cazul meu Ludovic din salariul lui în colo n-are un sfanț, iar o fată tinăra care se mărită cu el trebuie să fie lipită pământului“.

Petrișor îl privi prost:

— Ce vorbești de sărăcie, omule? Tot balul nu vorbește decât de-un giuvaer de mare preț pe care-l

Un duet interesant. Două moime „emancipate“ cântând la violină

poartă domnișoara Lucia. Spun că poate se prețuească la zece mii de franci.

Ce vorbești de sărăcie?

Nicolae Banciu căzu pe gânduri. Acum îi părea rău că nu s-a dus să fie prezentat Luciei.

— urmează —

O O O

Idilă dela țară.

L. REBREANU

Duminecă...

Ziua mușterilor...

Aron Tuptil se învârtește ca o șopârlă în dosul tejghelei cu toate că e de vreme și cârciuma e încă goală. Barba-i neagră, încâlcită tremură par'că ar fi bolnav de friguri; ochii mici, scufundați în cap licăresc înspăimântați; mâna dreaptă, cu degetele scurte și grase, pare încremenită în gestul de-a număra parale. Pe buzele lui albăstrii plutește veșnic un zimbet silit, zgribulit ca și când s-ar plânge mereu că e năcăjit și n-are nici un ban. De almintrelea e bondoc, are fața roșcovană, plină de viață, mișcările repezi, tinerești, deși numără peste șasezeci de ani. Și e cel mai cum se cade dintre toți ovreii din sat, fiindcă dă rachiu pe datorie...

Un copilaș cât un țanțar întră buzna în cârciumă. Intr-o mână ținea o sticlă etichetată, în cealaltă, încheștată, un ban.

— Să-mi dai rachiu de patru, jupâne... Dar a zis taica să-l faci mai tare! — țipă copilul lihăind, cu glasul subțire ca un fir de ibrișim.

Tuptil tresare speriat și bâlbâie fără să vreă: „Ce poștești?“ Apoi ieă banul, îl privește și pe o parte și pe alta, îl trânteste pe masă și mormăie mulțumit: „E bun, e bun!“ Trage sertarul greu al tejghelei cu băgare de seamă. Copilul întinde gâtul și se uită cu patimă la mâna ovreului care se lăfăește o clipă în maldărul de gologani unsuroși.

— Aoleu, da bogat mai e jidanul ăsta!..

Pe fața copilului se citește pizma nevinovată. Ar fi fericit să poată scormoni și el în potopul ăsta de bani. Dar cum nu e nici o nădejde ca ovreul să-i împlinească pofa, încruntă din sprâncenele albinețe și se răstește:

— Hai, dă-mi mai iute, jupâne, că mă bate taica dacă zăbovesc!

Ese și lasă ușa deschisă... Tuptil se năcăjește și o închide bombănind:

— Ți-ar fi căzut mânușita dac-o închideai... Al dracului pițigoil..

Pe urmă se așează la tejghea, numără banii, spală sticlele și paharele ca să le aibă la îndemână când s-o isprăvi hora în Arini...

Incet, încet, pe nesimțite, se înserează... Flăcări și fetele vin dela horă la Tuptil să beă un rachiu ca

să se răcorească. Românul așa-i făcut: bea când e înfierbântat ca să se răcorească și bea când i-e frig ca să se încălzească...

Cât ai clipi din ochii cârciuma se umple de lume. În jurul meselor lungi, înegrite de murdărie, șed de-a valma moșnegi și copii, bărbați și femei. Într-un colț doi lăutari își freacă arcușurile; *contrașul* are albeață pe un ochiu și numai două strune la vioară.

Repede, repede, pe nesimțite, mesele se încarcă cu sticle, cu pahare pline și goale. Oorajii oamenilor se roșesc ca sfecla, frunțile se umezesc de sudoare, ochii lucesc pătimaș, glasurile răgușesc, par-că o mână nevăzută i-ar strânge de gât din ce în ce mai năpraznic.

— Tuptil!.. Măi Tuptil!.. Domnule Tuptil!.. Jupâne Tuptil!..

Zeci de guri lihăe numele ovreiului și toate vreau rachi... Și pe urmă încep să cânte. Voci groase și pițigăite vâjăe sub tavanul afumat căutând să se împreune într-o melodie monotonă, nesfârșită. Cântecul se amestecă cu sudălmile și răcnetele celor ameteți, cu plânsul tăios al unui copil de țată care sbârănă ca o amenințare prin odaia îmbâcsită de zăpușeală. Mama tocmai își ocărește bărbatul cătră o vecină, că tare-i bețivan și nu se sinchisește de copii. Și, ocărându-l, stoarce paharele unul după altul. Într-un târziu, după ce copilul răgușise de plâns, începe să-l alinte și să-i lăcrămeze de milă.

Doi bărbați foarte cum se cade s-au luat la bătae în mijlocul cârciumii. O droaie de copii se uită la dâșii cu mirare și plăcere, și fac rămașaguri:

— Să vedeți că-i mai tare nenea Ionică! //

— Ba-i mai tare taica! — strigă vlăstarul unuia dintre bătauși.

În ferestrele dinspre uliță stau slujnicile, cocoțate ca găinile în coteț, și privesc cu jind la chef. Prin curte sunt răsfirați cei îndrăgostiți și vorbesc de necazuri și se sărută și beau rachi...

În odaia din fund, odaia boerilor, s-au adunat intelectualii satului. Notarul, doi învățători, primarul și câțiva chiaburi. Toți cu nevestele și cu copiii, în familie. Aci se bea bere... Notăreasa e însărcinată, deci lumea discută cu aprindere ce-o fi: băiat sau fată? Notarul făgăduiește un butoi de bere dac-o fi băiat. Femeea șade smerită, rușinată, cu o fetiță de vre-o doi ani în poală, și clipește repede ca să fărâme o lacrimă ce i s-a încurcat printre gene...

Tuptil e fericit, atât de fericit încât, în ascuns, își freacă mâinile. Dar face mutră năcăjită și vorbește cu glas plângător. Și acum nu mai e speriat. Toți ai lui sunt la treabă: jupâneasa, fetele, slujnica. El însuș ține locul cel mai greu, odaia cea mare, căci numai el știe cui să dea pe datorie și cât să dea. Altmintre-lea s-ar face încurcături. Jupâneasa slujește pe cei de prin curte, pe cei îndrăgostiți, ea e bătrână, pe ea n-o mai fac să roșească îmbrățișările, ea a trecut demult peste d-al d-astea. Și, pe urmă, are și cap bun: nu uită cui a dat sticle și pahare, și nu i se întâmplă niciodată să plece mușteriii cu sticle sau cu pahare în

buzunar. Slujnica stă de pândeste să nu iasă cineva fără să fi plătit. Tuptil are încredere întrânsa cu toate că nu e ovreică... Fetele, înșfârșit, se învârtesc în odaia boerilor. Acolo nu le amenință nici o primejdie căci doar au de-a face cu boeri. Adevărul e că boerii ăștia sunt mai mojâci ca mojâcii, dar, la urma urmelor, de ce sunt boeri? Ca să fie mojâci...

Cheful, firește, se sfârșește cu o păruială obștească. Așa-i făcut Românul: îi place să-și arate vitejia când e trăznit. Tuptil cunoaște foarte bine năravul Românului. A mâncat și el bătae de multeori vrând să-i liniștească. Acuma însă și-a băgat mințile-n cap. Totul e să nu-i prade avutul, adevă să-i spargă sticlele și paharele. Căci geamurile le-a suit în pod încă de după amiază, iar lampa a acățat-o sus, la grindă. Când începe vijelia se pitește după tejghea și nu zice nici cârc. Pentru niște capuri sparte și câțiva dinți rupți, nu e mare pagubă!.

Miezul nopții a trecut demult când s-a golit cârciuma. Tuptil răsufă din baerile inimii și se așează să-și numere banii. E mulțumit. Îi tremură și buzele de mulțumire. Zăvorește ușile și se duce să se culce mângâindu-și barba cu amândouă mâinile.

Se așează în pat lângă jupâneasă și începe să se gândească la una, la alta. Și atunci bagă de seamă că David iar nu e acasă. Se întristează și-i pierd somnul. David, David! Par-că nici n-ar fi băiatul lui. Bate cărțile nopți dearândul și-i toacă părăluțele. Cui poate să samene băiatul ăsta când nimeni din neamurile lui n-a fost stricat? Și gândindu-se așa, aude sforăitul rar al fetelor, cari se odihnesc în patul de lângă fereastră, și sufletul iar i se înviorează.

O moimă „emancipată” luând cafeaua

Di Zaharie Bârsanu, iubitul nostru artist, în tovărășia unui prieten credincios

— Bune fete Estera și Rozalia — își zice Tuptil — bune și muncitoare și cuminți... Ce păcat că bărbații de astăzi sunt proști! Hehe, dacă ar fi avut balabusta la spate cât au fetele mele, ce mai viață am fi dus!.. E, dar ce să-i faci? Așa-i viața, amară și grea ca plumbul... Nemăritate n-au să rămâe că au destulă vreme, nu sunt bătrâne și au zestre berechet. Treizeci de ani? Ce-i aia treizeci de ani? Femea deabia la treizeci de ani începe să se cumințească. ...Sunt ele cam ofilite, dar e grasă zestrea îndeajuns... Da, da... Omul nu știe când are să moară și fetele când au să se mărite... Da! Cine știe ce aduce ziua de mâne, nu mai mult decât cea de mâne? De unde știi că nu un pețitor? Hm?

Estera râde prin somn. De bună seamă visează vreun pețitor. Tuptil își trage plapoma pe ochi și iar începe să se gândească:

— N-ar fi nici o mirare să fie un pețitor că fetele sunt bune și muncitoare și cuminți. Și zestre au, și... Doarme...

O O O

Când plouă

M. SĂULESCU

I.

Cioc, cioc...

În ușe-mi bate un biet drumeț de seară;
Îmi cere să-i dau casă și masă și căldură;
E obosit de cale și este frig afară, —
Dar n-am să-i dau nici casă, nici masă, nici căldură

La mine plouă 'nnuntru și-i frig ca și pe drum,
Și n-am un colț de pâine de dat pe la drumeți;
— „Afară ploaia cade, și-i negură pe drum“...
Dar, doamne și la mine e noapte grea acum
Și întristători de moarte cad picurii răsleți...

La ce-aș deschide ușa să-mi intre 'n casă, oare, —
Când nu-i pot da părerea c-a dat de-o zi cu soare?..

Odată doar mai bate, și-apoi se duce, trece
Pe strada adormită, prin noaptea grea și rece...
Și cine știe unde, — ce drumuri o să bată?..
Și cine știe dacă va fi să afle-odată
Un adăpost de vremea ce-afară este grea,
Ca și-n odaia mea?...

O! biet drumeț de seară, de n-ar fi fost să plouă
Ți-aș fi deschis acuma cu mâile-amândouă, —
Deși în drumu-ți dacă senin ai fi găsit,
La ușa casei mele, tu nu te-ai fi oprit...

Te du! — E bine totuș că poți mereu umblă,
— Chiar dacă niciodată nu vei putea afla,
O după o casă caldă și plină de senin —
...Decât s-aștepți bătaia drumeților ce vin...

II.

Și vin!.. Nu-i numat unul și nu ești numai tu,
Acel care-mi bătă...
În fiecare picur de ploaie pe afară
E-un pas pornit să-mi strice tăcerea solitară;
E-un pas al unor oameni ce-mi sunt necunoscuți,
Dar care mă deșteaptă din somn și cari mă cer,
Cu-atât mai jalnic parcă, cu cât sunt mai tăcuți,
Ca să-i urmez în noaptea adâncă 'n care pier
Călăuziți de-o rază ce nu mai e în cer...

III.

...Și plouă, plouă, plouă; și de atâta ploaie
Pe semne e tristețea aceasta în odaie...
Pe ulițele strimte sunt pași ce bat mereu,
Sunt pași în ori ce parte, sunt pași în gândul meu.

Și cine știe unde se duce-atâta lume,
Spre care loc se 'ndreaptă atâția pași trecând, —
Ce gânduri îi îndeamnă, ce doruri — care-anume
E cel ursit s-ajungă „acolo“ mai curând?...

Și plouă, plouă, plouă... Dar ploaia o să stea
Și s-or oprî atunci cu toți la poarta mea —
Și vor intra și-atunci eu voi putea să știu
Cari sunt drumeții care străbat atât pustiu
— O! poate pentru dorul de căi îndepărtate,
Ori pentru adăposturi de-apururi neaflate;
Ori poate pentru mine — și poate pentr-un gând
Ce nu-l pot ști acuma, dar va sosi 'ncurând....

Vedere din Moscva: Catedrala lui Sf. Vasile, care se află pe piața roșie a Moscvei, lângă Creml. E zidită de Ivan cel Grozav, puternicul țar al Rusiei, spre amintirea zdrobirei totale a hanatului tătaresc din Cazan. Clădirea acestei mărețe biserici a durat dela 1557 până la 1679, peste o sută de ani. Interiorul și exteriorul bisericii arată formele tipice ale stilului rusesc: prin ferestrele pictate abia străbat razele de lumină, și semiîntunerecul din lăuntrul bisericei, îi dă o înfățișare mistică și fantastică. Ca exterior, te încântă mulțimea de cupole, fiecare reprezentând — după stilul rusesc — o figură deosebită: de pepene, de ananas, de ceapă etc. — Acu-s o sută de ani, când Napoleon fu nevoit să părăsască Moscva, în mânia lui oarbă a pus dinamită sub un colț al ei, care s-a prăbușit, rămânând nereparat până în 1839.

SAPHO

Poem dramatic de I. AL-GEORGE

SCENA IX.

Sapho

Vrei să-mi vorbești?... Nu-i nimeni... Vre-o triemă
[scufundată]
Ce-și așteaptă dela mine mântuirea? Niciodată
N-aș fi 'n stare...

Segestus

Lasă gluma!... Pentru ce glumești?...

Sapho

Mă prind

Că-mi vorbești atunci de grâne, ori de razele ce-aprind
Iarba mândrelor răzoare...

Segestus

Nici sarcasmul, nici minciuna

Nu mă dor... Ori cum e Sapho, mie-mi este totuș una!
Nici nu știi ce mari speranțe pun în astă întâlnire!

Sapho

Ești Roman?!

Segestus

Nu sunt nimica!

Sapho

Atunci ești o nălucire!...

Eh!... vorbește; ce mă miră e că tocmai pe la noi
Ai găsit o piatră scumpă într-un bulgăr de noroi.

Segestus

Am găsit și 'ntraltă parte pietre scumpe, dar femeia
Ce aprinde într-un suflet dorul vieții și scânteia
Dătătoare de viață, n-am găsit-o nicăieri...

Sapho.

Crezi atunci în vanitatea și faimoasele măriri
Că sunt Sapho, cântăreța și poeta ne-ntrecută?...

Segestus.

În Italia, la Roma — poate nu ți-e cunoscută —
Sunt poeți și sunt poete ce se satură cu iambi,
Sunt poeți ce-n loc de vinuri beau oțet de ditirambi...
Preotese care seara se-mpletesc, și-aruncă haina —
Rassa lor îndoliată — și nesocotindu-și taina —
Ce un parens le-o șoptise când Vestale le-a-nvestit —
Fug ca hoții prin alee la boschetul favorit.
Din ființa ta, comoara ce-o doresc, nu-i poezia
Ci făptura ta superbă, ochii cu melancolia;
Buza arsă de văpaia sărutărilor dorite,
Sânul plin care tresaltă în dureri netălmăcite.
Din ființă nu chimera, ci natura o doresc
Focul care limpezește scopul nostru bărbătesc,
Flacăra ce încălzește pustiitul nostru vis,
Steaua care se-nfioară peste-al lumilor abis.
Și de-aceea coarda harpei las-o cum o vrea să sune,
Poezia nu-i o hrană, ci prisos de zile bune.
In Italia, la Roma, când adorm prin columbarii
Porumbeii albi ca neaua, urlă lei prin vivarii...

Plâng cu lutele 'n surdină sistre vechi timpane noi,
În amphore curge Kyprul și Falernele șiroi
Schimbând nopțile în zile, zilele în sărbătoare,
Templele se schimbă 'n cârciumi, nudurile în altare.
În Italia, la Roma, am putut găsi și eu
Preotese și bachante, însă nu pe gustul meu.
Am plecat spre țara voastră pentru școală...

Sapho (poetic)

La Corynt

Foebe varsă 'n nopți senine flăcări albe de argint,
Iar Hyperion când iese dintre negurile sure...

Segestus (izbucnind)

Spune Sapho mai departe, vorba-ți poate să mă fure
Ori cu câtă ironie ar fi spusă, fiindcă tu
Cu puterea unei lacrimi, ce 'ntr-o zi mă străbătui
Mi-ai furat întreagă lumea tinereții mele...

Sapho

Lasă,

Nu vorbi atât de tare... toată lume-ai pe terasă
Și-ar putea să ne audă...

Segestus

Cine-ți dete stăpâniri

În imperiul vieții mele; clipa unei întâlniri
Pe un țărm pustiu de mare, are dreptul nimicirii?
N-o să am a ta iubire nici cu prețul...

Sapho (întreținându-l cu un gest)

Trandafirii

Ce se scutură în glastre să fi fost cât de frumoși
Nici un ochiu nu-i mai mângăie!.. Ochii tăi senini, setoși
Au văzut o biată floare... pentru ce nu o lăsară
Să se scuture în pace?.. din iluzii adunată
Stropii crudelor decepții...

Segestus

Și-ai amarului!..

Sapho

Oar ei

Stropii-aceia cad pe suflet nu ca picurii, ci grei
Ca un plumb topit...

Segestus

Da, Sapho!

Sapho

Să te răsplătesc cu milă

Dureros din cale-afară-i... iar să fug...

Segestus

Nu fii copilă!..

Sapho

Dar atunci ce-mi rămâne?..

Segestus

Să înveți să mă iubești!..

Sapho

De-i un zeu care conduce năzuințele-omenești,
Plâng acum cu trup și suflet năzuința ta, sărmane...
Doar papyrus-ul îndură toate vrerile umane...

Sufletul adesea este zămislit din alți atomi
De putem s-o spunem asta ierburi, floare, cer și pomi
Sau se-ntunecă de neguri sau se clatină de vânturi...
O idee rătăcită în imperiul unor gânduri
Cum sunt gândurile tale, nici odată n-o aprob.
Rob nebunelor avânturi, poate visurilor rob
Ai creat un vis sinistru și-ai crezut că-i fericire...
Dacă toți câți mă văzură și-au putut să mă admire
Începeau să mă iubească, poate Sapho n-ar mai fi...

Segestus

O ce vorbă!, dar atunci-a pentru cine-aș suferi?..

Sapho

Ești nesincer!..

Segestus

O, nu — Sapho... Ca să sufăr pentru tine
E nespus de dulce; totuș să iubești un mărăcine,
Să desmierzi mereu cu gândul spinii largului hotar
Ce alt suflet îl colindă, este jalnic, e barbar.

Sapho (sinceră)

Fă-ți din spinii tăi, Segestus, elixirul mântuirii...
Sapho nu e pentru tine... toate fazele iubirii
Le-am trecut; metamorfoza ce viața mea o 'ndură
M-a făcut să prind dintrânsa și un drum de 'nvățătură:
Fă-ți din spinii tăi, Segestus al uitării elixir,
Apa care-o beau din Laethe cei plecați în cimitir;
Suferința ta mă mișcă, dar ori câtă 'nduioșare
Mi-ar stârni, ea îmi cerșește doar ce sufletul meu n-are.

Segestus

Mă cutremură cuvântu-ți, fără să-nțeleg de ce.

Sapho

Dacă pentru fericire nici o cale nu mai e
Pentru ce te lupți degeaba?.. O, nici când nu m-ar uimi
Dacă 'n locu-mi ai alege astăzi alta!

Segestus

Nu glumi!

Sapho

Nu glumesc! Din zări cu soare și din zări crepusculare
Mi-am făcut unicul idol... Spuma valului de mare
Ce răstoarnă în oglindă-i luna, stelele și cerul
Mi-au șoptit în mii de rânduri și minciuna și-adevărul.
Din unghere tănuite cu luciri mângăetoare
Se desprind în juru-mi umbre, umbre negre, plutitoare
Și prinzându-le tovarăși într-un vis misteric, crud,
Giulgiu de moarte-mi pun pe față și pe ochiu-mi trist
[și ud.

Vezi tu, dacă vreodată îndărătnic în avânturi
Ai cercă să simți pe întregul, lămurit, un iad de gânduri,
Vor rămâne nesimțite mii și mii, căci nu plutesc
Toate iadurile lumii pe sub ochiul omenesc.
Pleacă deci, găsește aiurea ce-n Grecia nu se poate,
Du-te 'n Roma ta și-acolo cumpănește și scoate...
Iedera cățăraătoare, graiul nostru, vechia Romă
Ți-or deschide alte raiuri, iar sălbatica aromă
Ce-i sorbi-o de pe buza unui suflet mai plâpând
O să-ți toarne 'n cupa vieții un nectar estatic, blând...

Pleacă, neputând aicea să-ți întrușipezi iubirea
Vei putea în altă parte... Mie lasă-mi amintirea.

Segestus (după o pauză)

Așa dar cu nici un mijloc n-o să am iubirea ta?
Nici cu prețul vieții mele?...

Sapho.

Lasă, la ce bun te-ai văită?
Pentru ce să mori?.. Romanii mor atunci din fericire,
Când n-au idoli... tu ești altfel, tu alergi după iubire.
Ești bogat apoi și-averea dă puțință la desfrâu...
Poți să bei cu îmbelșugare dintr-al visurilor râu,
Pân' ce focul care arde pe-a vieții tale vatră
S-o topi în întuneric!..

Segestus

Sapho inimă de piatră!

Sapho

Pleacă 'n Roma ta... ești tânăr, pentru ce renunți la viață?
Regăsind ce ai în urmă, într-o bună dimineată,
Vindecat de suferință, mulțumit de carieră
Sclavii greci te-or duce 'n Forum legănat pe litieră.
Iar din rostra legendară de pe-a vorbeii pedestal
Vei prezice plebei noastre nimb de aur, ideal.

Segestus (pierdut)

Iartă-mi gluma!

Sapho

N-a fost glumă... am simțit că mă iubești!
Răsplătindu-te cu vorbe poate-acuma mă urăști;
Ce vrei, vrednică-s de asta... Și de-mi pui împotrivire
Voi schimba nehotărârea-mi într-un picur de iubire.
Nu iubirea ta, ci ura m-ar sili să te iubesc,
Câștigând atunci puțință un suspin să-ți răsplătesc...

O O O

Flori de ghiață

ION BORCIA

*Pe luncă florile mereu te chiamă:
„Nepăsătoare de ce treci, stăpână?
Întinde înspre noi iubita mână!”
Iar cea mai mică: „și pe mine ia-mă!”*

*Dar tu te duci, nici nu le iei în seamă.
Ori nu ești tu fermecătoarea zână,
Ce ascultă la paseri cum se 'ngână
Privind cum vântul norii îi destramă?*

*De ce-ai încremenit așa 'n tăcere,
Și-o lacrimă-ți alunecă pe față?
Vreun glas iubit și 'ndepărtat te cere?*

*Ori poate-a picurat un strop de fiere
Din lumea rea 'n senina ta viață
Și 'n inimă-ți crescură flori de ghiață?*

O O O

MISTERUL POETULUI

Roman de ANTONIO FOGAZZARO

Trad. din italienește de: D. TOMESCU

— 12 —

XI.

Zadarnic întrebam colinele împădurite și povârnișurile smălțate cu flori, zadarnic întrebam și sonorul Eissack, dacă au văzut pe Violet. Mă cuprindea și mă stăpâniă din ce în ce mai mult un negrăit simțământ de îndoială și de neliniște, iar goana aceea năpraznică a trenului îmi sporiă și mai mult sbuciumul și nerăbdarea mea. Mi se înfipsese în minte gândul acesta cumplit: Dacă miss Yves nu se va fi întors, și dacă acum, în loc să mă apropii, mă îndepărtez de ea? Eră întâia oară când străbăteam Brenner-ul, și de a-

Suboficerii români din Alba-Iulia în costume naționale după o reprezentație teatrală dată în 17 Faur c.

ceea, plecarea aceasta din țara mea mi se părea mai solemnă, și mai măreață îmi părea priveliștea aceea nouă a munților uriași și mai puternic misterul acela apropiat al unei întinse țări necunoscută de mine, de cât doar prin norii călători cari îmi aduceau fantasme din sânul ei și prin suflările vântului care mi-aduceau svonul unei poezii triste și al unei muzici ciudate. Lacul Brenner, cu apele lui pustii și însuflețite ca un ochiu adânc, îmi făcù și mie aceeaș impresie, pe care i-o făcuse domnișoarei germane lacul Nemi: *märchenhaft*; și, puțin după aceea, la stațiunea Innsbrück, plimbându-mă pe lângă tren și străbătând învâlmășagul acela de lume străină, în bătaia unui vânt furios, mi se părea întradevăr că visez și c-am pășit peste pragul unei lumi fantastice.

Eram în acea neobișnuită stare de suflet, că cu cât mă apropiam de țelul îndepărtat, de Nürnberg, cu atât doriaș mai mult, ca clipa sosirii să întârzieze, să se amâne ziua aceea, în care dacă aș fi întâlnit pe Violet, mi-aș fi cunoscut și soarta mea. În dimineața zilei de după sosirea mea la Monaco, mă plimbam prin singurătățile înverzite din *Englischer Garten*.

Mă oprii pe țărmul lacului neclintit, contemplând aceea mare liniște a firii, care te odihnește atât de mult după o îndelungată călătorie. Simțământul pe care-l încercasem la Innsbrück, în larma aceea a mașinelor, a oamenilor și a vântului, mă cuprinse acum din nou, c-o putere mai mare. De rândul acesta, visul eră așa de dulce și așa de turbure, so süß, so trübe! Mă aflam în țara în care trăise miss Yves, sorbiam din aer gândurile ei, iar apa nepătrunsă și aburii în care se topiau îndepărtările, mă învăluia parcă în misterul acela cu care se îmbracă visurile.

XII.

Plecai spre Nürnberg cu un tren de după amiază. Când ieșirăm din valea luminoasă și bogată în verdeață a râului Altmühl, pentruca să apucăm drept spre miazănoapte, printre zările nesfârșite, nu mai eră mult pân' la asfințitul soarelui. Adâncit într'un singur gând, și sguduit la fiecare clipă de fulgerările unei închipuiri aprinse, nu mai aveam de loc conștiința că mă aflu într-o țară cu totul deosebită de Italia mea, într-o țară care-și perândă mereu priveliștile ei pe sub ochii mei; totuș, fugarele vedenii din preajma mea, pătrundeau nesimțit în lumea gândului meu și-i împrumutau oarecum culoarea lor. Privind, în strălucirea aceluia asfințit de soare, liniștitul Altmühl așa de albastru printre pașiștile aurite, simțiam că mi se potolește furtuna din suflet și-mi răsăria înaintea icoana unui viitor senin și luminos. Când nu-l mai putui vedeă, inima-mi prinse din nou să bată cu putere. Știam că Nürnberg-ul nu eră departe; soarele înflăcăra un măreț peisaj ruginiu, cu pini înalți și nisipuri nesfârșite, vântul suflă rece, și dacă-mi scotiam capul să văd încotro ne duce mașina, nu vedeam decât zările înegurate; simțiam apropierea Nordului, și-mi părea că acesta-i adevăratul cer, adevărata țară a unui suflet ca Violet.

Acolo, mă așteptam s-o găesc și mai închisă în focul întunecat al inimii ei.

Dar voi găsi-o oare, voi găsi-o?

* * *

La hotel întrebai despre familia Yves. N-o cunoșteau nici camerierii, nici chiar stăpânul. Acesta întrebă despre ea pe doi domni, cari stăteau la cină. Unul dintre ei știă numai atât, că este o topitorie Yves în Burgschmiedstrasse. Nu pot să spun simțământul pe care-l avui în clipa aceea, când auzii numele de Yves, rostit într-un chip așa de nepăsător, într-o sală de hotel.

The very music of the name has gone
Into my being.

„Până și melodia numelui ei s-a făcut una cu ființa mea“. Auzul meu prinde, în glasul care-l pronunță, chiar și cea mai mică nepotrivire cu veșnica melodie care cântă în sufletul meu, și cu cât e mai mare, cu atât sufăr mai mult.

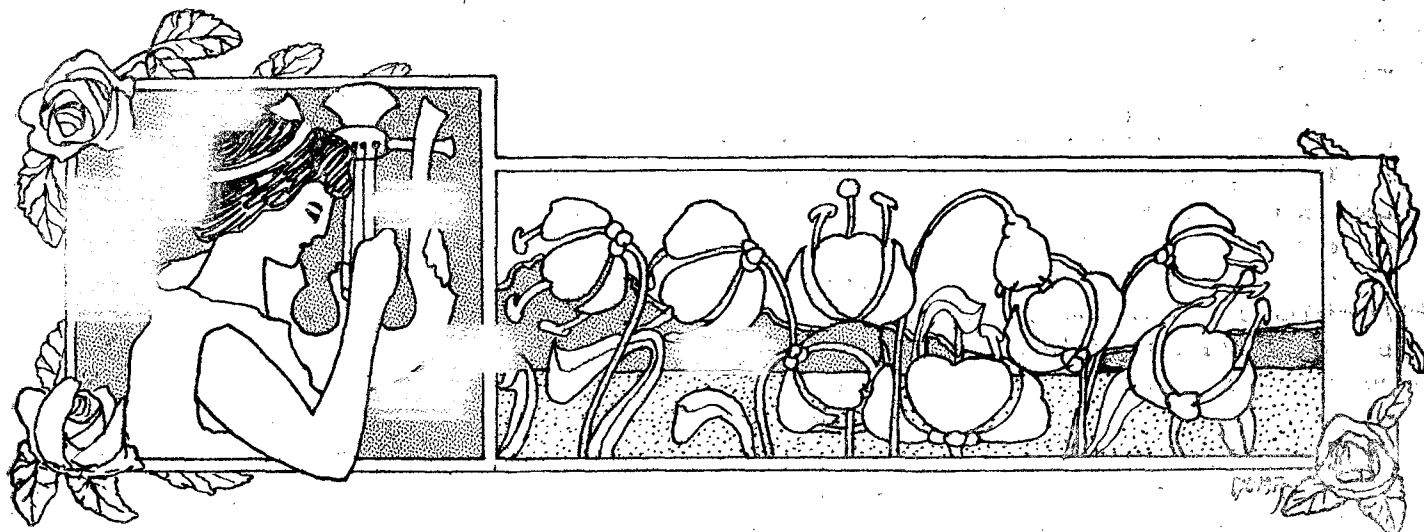
Leșii chiar în șara aceea. Rătăcii așa în neștire, gândind, că a doua zi dimineața, aveam să merg în Burgschmiedstrasse, și simțind o desfătare adâncă în a mă perde cât mai mult printre umbrele nopții, în acest visat Nürnberg, și în a gândi, că cutare sau cutare casă ar putea să fie chiar casa familiei Yves și cam ce anume ar fi simțit Violet, dacă ar fi știut, că în clipa aceea eu treceam pe sub ferestrele ei. Aceasta eră o lume cu mult mai fantastică decât valea Innului și de cât *Englischer Garten*. Intrai în umbra întunecatei Lorenzkirche, de după turlele căreia se ridică luna; coborâi și suii pe uliți întortochiate, aci întunecate, aci scâldate în lumina orbitoare a unei lămpi electrice, atârnată deasupra. Împrejurul strălucirii de argint, înne-greau casele învechite, cu coperișurile lor țuguete, toate parcă ar fi fost sculptate, așezate drept sau în curmeziș, fiecare în felul ei.

Trecui prin hudițe pline de întunec, dela o lumină la alta, și știu că m-am oprit îndelung, la o răspântie de pe marginea fluviului, cu lampa sa în mijloc, între capetele a cinci sau șase străzi, înclinate de o parte și de alta. Umbre tăcute mergeau și veniau în lumina aceea albă și puternică. Îmi intrase în minte gândul, că mai de grabă puteam să dau peste miss Yves undeva, la vreo răspântie, și eram sigur că aveam s-o recunosc din departe, cel puțin după mers. Dar vremea se strecură pe nesimțite, umbrele drumeților se răriau din ce în ce și nădejdea mea slăbiă tot mai mult. Însfârșit, plecai și eu încet, agale.

Apucaii în sus, pe Königsgasse, care, în locul acela, e o stradă strâmtă și întunecoasă, ținând spre turlele bisericii Lorenz, lângă care locuiam și care-mi serviă ca punct de orientare în această lume necunoscută. Un *landau* descoperit, fără felinare, care-mi mergea înainte la pas, se opri în dreptul cafenelei *Sonne*.

— urmează —

O O O

FLORI DE-O ZI

Elogiul luptelor literare

Revistele acelea, a căror acțiune se desfășoară sub disciplina riguroasă a unui principiu, au fost botezate, cu o vădită nuanță de dispreț, *bisericuțe literare*. Când zici „biseri-cuță literară”, — ai zis exclusivism, ai zis ostilitate, ai zis înlăturare a talentelor adevărate. De aci, o puternică oroare împotriva tuturor revistelor care privesc și judecă mișcarea noastră literară dela înălțimea unor anumite principii, și, de aci, dorința aceea de-a înlocui o atmosferă plină de agresiune printr-o atmosferă senină, în care să stăpânească o dulce fraternitate. Nu principiile, ci talentele să hotărască. Nu bisericuțe literare, ci reviste cu brațele deschise larg, cu scriitori de toate categoriile, uniți laolaltă printr-o continuă admirație reciprocă. Înlăturați principiile, înlăturați polemica, — și vom avea o mișcare literară în care talentul unui scriitor va fi singura unitate de măsură. Crearea de bisericuțe literare diformează talentele și falsifică simțul pentru frumos al publicului cetitor. Așa glăsuesc astăzi adversarii luptelor literare, determinate de existența unor anumite convingeri, și glasul lor mă face să scriu aici elogiul agresiunii, elogiul scrierilor de spadă.

E cu desăvârșire greșită tendința de-a înlătura luptele literare care se dau în jurul principiilor și-al convingerilor și de-a le înlocui prin reviste care vor să agite ramura de maslin

și să fluture năframă albă, sus, pe zidurile noastre.

Energiile și însușirile care dorm în sufletul unei societăți, nu se trezesc și nu se mișcă, decât în vutul neconținut al diferitelor lupte. Lupta ademeneste, lupta deșteaptă și atrage o energie. Prin ea, un talent se intensifică, se afirmă și trece în lumea celor consacrați, sau, dimpotrivă, își dă pe față sărăcia de însușiri, cade jos, la jumătatea drumului, și se afundă pentru totdeauna în lumea celor biruiți. E cel mai bun mijloc de-a dovedi că ai talent.

Adversarii cari roesc în jurul tău, svârlind săgeți din toate părțile, îți sunt prietenii cei mai buni. Ei îndeplinesc acțiunea acelora, cari dau unui diamant mai multă strălucire, și, dacă odată, vei ajunge un scriitor acoperit de faimă, va trebui să îndrepti un pic de recunoștință și spre adversarii cari te-au însoțit în drumul tău. Ceea-ce ești, nu ești numai prin talentul tău, ci ești și prin acțiunea înrăurilorilor, pe care, în chip nesimțit, le-ai primit mereu dela adversarii tăi. Fiecare ți-a înlăturat o asperitate, fiecare ți-a ucis un defect, fiecare ți-a aruncat un cuvânt de orientare, — nu ca să te nimecească, ci ca să te facă mai strălucitor.

Acelaș lucru și c-o mișcare literară. Ea nu poate fi rezultatul unei singure reviste, cu odăi încăpătoare, cu ușile deschise larg și cu năframă albă înfipă sus, pe coperiș.

Caracterul definitiv al unei mișcări literare e întotdeauna o rezultantă a luptelor care s-au dat înlă-

untrul ei. Biseri-cuțele literare se înrăuresc și se corectează reciproc, dând naștere la orientări bine definite care se topesc în aceeaș mișcare literară.

Analizați producția literară a unei vremi, — și veți putea să stabiliți toată acea luptă de curenți care-a prezidat la nașterea și la dezvoltarea ei. E ca o valanșă care, în prăvălirea ei pe panta muntelui, a luat un semn din fiecare loc pe unde-a trecut. La bulgărul de zăpadă dela început, s-au asociat, prin forța crescândă a rostogolirii, o sumă de alte elemente variate care fac o avalanșă mai impunătoare și mai sigură, în mersul ei. Cât de searbădă ar fi o producție literară zămislită supt fluturarea unei năframe albe! Lipsind luptele care pun în mișcare o varietate de convingeri, lipsesc și legăturile, miile de legături care trebuie să fie între sufletul complicat al unei societăți și între producția ei literară. *Realitatea sufletească* a unei societăți, pe care literatura trebuie s-o aibe veșnic supt ochiul ei, nu se evidențiază pe deplin decât în zgomotul luptelor literare.

Luptele aceste scot la iveală, rând pe rând, toate tendințele și toate necesitățile care trăesc în sufletul unei anumite vremi, — tendințe bune sau rele, necesități bolnave, sau sănătoase. E destul că le simți, le pipăi, le cunoști. Cunoașterea lor îți dă prilej să le aperi sau să lupți împotriva lor, — și lupta ta va fi binefăcătoare.

Nu aprob acțiunea reprezentată de „Viața Nouă” de pildă, dar mi-ar părea rău dacă ar încetă. E o bise-

ricuță care-și apără credințele ei, și vreau să existe tocmai pentru că e o bisericuță. De multe ori și o eroare aduce foloase dacă-i aparată cu sinceritate. *O societate nu se întreține numai prin adevăruri, ci se întreține și prin pasiunea pe care-o cheltuiește la picioarele unei erori.* Înlăturând bisericuțele, ai înlăturat puțința de-a se creia cât mai multe centre de acțiune, ai înlăturat condițiunile priincioase în care o idee, un principiu, o convingere au puțința să se manifeste supt forma de viață și de acțiune.

De ce m-aș ridică, prin urmare, împotriva bisericuțelor literare? Ele nu dau naștere la mișcări și la curente care să meargă paralel, ci înrâuririle lor se topesc în aceeași mișcare generală, — rezultanta ultimă a unor mișcări variate.

E o viață, e o pasiune, e o energie care se cheltuiește în toiul luptelor noastre literare, și de dragul acestei pasiuni și-al acestei energii nu pot suferi ca deasupra noastră să fluture năframa doritorilor de pace.

D. Tomescu.

VIIORELE

Îți plăceau și ție. Când ți-am întins cu mâna tremurătoare cele câteva firicele plâpânde, mi-aduc aminte, pe fruntea ta senină a trecut o lumină ciudată, și-n ochii tăi s-a îngrămadit pe-o clipă o strălucire, ca și care nu mă văzusem în ei până atunci. Ai luat încet una mititea, ai dus-o cu sfîntenie la buze, și-apoi ai animat-o în părul tău frumos, în care se jucă o rază aurie a soarelui de primăvară. — Și te prindea așa de bine viorea aia aceea smerită, care strălucea în vînatul ei închis în bogăția ta de plete, că eu un cîs întreg n-am mai luat ochii de pe ea. O priviam cu acea admirație mută, pe care ți-o stoarce arare din suflet privilegiștea unui lucru, care te umple de fericire... Cum a și fost apoi? Da. Ți-am prins încet mâna subțire și rece, și cum stam așa pe banca de sub castanul bătrîn, care înmugurea, te-am rugat frumos, cu glasul slab și plin de iubire, să mă lași să ți-o sărut....

În primăvara asta cînd am văzut cele dintîi viorele, mi-a răsărit iar

în minte icoana ta și m-a cuprins așa o tristeță ucigătoare. Copila mică care umblă cu o farfurie de buchețele, îmbiindu-le tuturor, cari treceau pe dinaintea ei, aveă niște ochi, cari sîmănau cu ai tăi. M-am oprit naintea ei și i-am cerut și eu un buchețel. Mi-a zîmbit cu naivitate și mi-a întins mînunchiul de viorele plâpânde, privindu-mă așa de ciudat. Ochii ei mă priviau mirați și păreau, că mă-ntreabă: Dumneata ce să mai faci cu viorelele?...

Da, aveă dreptate fetița. Eu nu mai am ce să fac cu viorelele. Ce-ar și căută floricelele acelea gingașe la peptul unui om, pentru care viața e atît de streină. M-am dus îngîndurat acasă și am deschis sertarul, în care sunt îngropate amintirile vremurilor pierdute pentru totdeauna. L-am deschis și am pus florile cu grije într-un plic, cu marginile îndoliate, în care eră scrisoarea ta dintîi și de pe urmă, scrisoarea aceea tristă și crudă, care a dărâmat un vis, ce încolțise prea decurînd în inima mea credulă. R. Mărgean.

CE INFLUINȚĂ ARE ELECTRICITATEA ASUPRA PLANTELOR?

Nici nu s-ar crede. Electricitatea și plantele alcătuiesc doar două noțiuni atît de diferite într-olaltă, în-cît ți vine greu să admiți vro acțiune reciprocă a lor, mai bine zis vro influință a electricității asupra plantelor, asupra creșterii și a dezvoltării lor. Plantele sunt ficele soarelui. Pentru a crește și a să dezvoltă, au nevoie de lumină și căldură și amîndouă acestea le primesc în rîndul întîiu dela soare. Experiențele au dovedit însă, că rolul acesta îl poate lua încîtva asupra sa și o lampă electrică de intensitate luminoasă mare. Înțeleg rolul de lumină, căci cel de căldură nu-l putem înlocui prin o lampă electrică; acesta revine numai soarelui. Încercările acestea făcute de cătră Siemens la a. 1880 n-au avut și n-au putut aveă nici o însemnătate practică pentru agricultură.

Lucrul însă n-a rămas la atît, căci e cunoscută stăruința uriașă a oamenilor de a utiliză toate forțele, ce i le pune natura la dispoziție, în

direcții cît să poate de variate. Experiențele începute de Siemens au fost continuate mai cu seamă sub îndemnul observațiilor făcute de suedzul Lemsträn. Acesta cutreerînd cu de-amăruntul ținuturile de miază-noapte ale continentului nostru a avut ocazia să studieze vegetația de acolo și spre mirarea sa și contra așteptării sale a constatat, că vegetația se înfățișează foarte bine în raport cu temperatura medie scăzută și cu gerul mare al nopților din acele regiuni maștere. Așa de pildă s-a dovedit, că orzul se întîrzie în Norvegia nordică abia cu două săptămîni față de cum să coace prin părțile noastre. Mai la început au căutat să aplice fenomenul acesta prin faptul, că zilele de vară acolo au o durată de două-trei luni. Explicarea aceasta însă nu e suficientă, pentru că deși soarele nu apune în mod însemnat prin împrejurarea, că razele au să percurgă o distanță mult mai mare prin atmosferă, fiindcă trec prin ea mult mai pieziș ca la noi.

Savantul suedez a recurs prin urmare la altă explicare. El zicea, că cauzele sunt a se căută în lumina polară, acel joc fantastic de descărcări electrice, ce caracterizează atmosfera regiunilor polare și cari scurgându-se în pămînt provoacă în acesta curenți electrice. Aceasta eră presupunerea lui Lemsträn, aveă însă nevoie de verificare. Spre scopul acesta el a început o serie de experințe în miniatură, experințe cari au dat rezultate bune peste așteptare. Amintesc între altele, că de pildă sub influința curenților electrice secara a atins maturitatea deja în curs de două luni, fragile de cîmp în cursul unei luni, sfeclele (napii) de zahar au cîștigat frunze mai bogate dînd 18% mai mult în conținutul de zahăr.

Natural că rezultatele frumoase obținute de Lemsträn au îndemnat și pe alții la astfel de experințe. De pildă un mare proprietar din Germania a atins cu ajutorul curenților electrice o recoltă dublă în fragi și o calitate cu 80% mai bună în sfeclele de zahăr. Metodul lui Lemsträn aveă însă un desavantaj prin faptul, că rețeaua metalică, prin care

aveau se treacă curenții electrici, trebuia aplicată la o înălțime mică de 40 cm. de-asupra plantelor, astfel că îngrijirea și recolta plantelor devenia anevoioasă. Englezii — oameni practici — au introdus și în direcția aceasta unele îmbunătățiri, înlocuind rețeaua metalică prin fire întinse de-asupra câmpului la înălțime de 5 m. și la distanță de 10 m. unele de altele.

Țara nemțească dispune astăzi de-o serie întreagă de astfel de stațiuni de încercare. Adevărat că instalarea consumă parale frumoase (pe un teritoriu de 50 ha instalarea curenților electrici se urcă cam la 6000 cor.), însă recolta și câștigul e dublu.

Cu toate încercările amintite și rezultatele frumoase obținute în direcția aceasta nu suntem încă lămurii nici până astăzi, că în ce consistă influința curenților electrici asupra vegetației. Posibil ca curentul electric să accelereze circulația sucurilor în plante. Posibil apoi ca ozonul dezvoltat cu ocazia descărcărilor electrice să aibă un rol important la formarea sărurilor din sol. La tot cazul unul dintre factorii de căpetenie, cari vor promova în viitor dezvoltarea agriculturii, sunt curenții electrici. T. Liviu Blaga.

OOO

RÂNDURI MĂRUNTE

Din prilejul unor procese pentru falsificare de beuturi, pornite contra mai multor cărciumari ovrei, dl Dr. C. Șumuleanu, profesor agregat de chimie medicală la Universitate și director la Institutul de chimie din Iași, a tipărit în broșură comunicarea făcută la Societatea de medici și naturaliști din Iași despre acțiunea acidului salicilic. Savantul profesor și român înflăcărat dovedește mai întâiu, că deși unele persoane pot suportă doze mici de acid salicilic, totuși acesta exercită acțiune vătămătoare îndeosebi asupra bolnavilor de rinichi. Cu alte cuvinte, atât în doze mari, cât și în doze mici acidul salicilic e absolut otrăvitor.

Din acest motiv constată, că adăogarea acidului salicilic pentru

conservarea alimentelor și beuturilor este interzisă, fiind vătămătoare sănătății.

Atragem atenția gospodinelor noastre, cari nu odată își iau refugiu la această substanță pentru a păstra mai îndelungat castraveții puși pe iarnă, dulceturi, compoturi, zeamă de pătlăgele, etc. Trebuie să se lase necondiționat de acest obicei comod și în schimb să introducă înferbântarea ca mijloc de conservare. G. T.

*

Domnul Dr. B. Basiota, medic în Cluj, a tipărit o cărticică, care tratează despre lungoare, cu scopul, „ca țăranul nostru dela sate să afle câteva îndrumări, de cari să aibă folos“. De partea higienică a poporului nostru într-adevăr se interesează atât de puțin lumea noastră intelectuală și tocmai pentru asta îndrumările dlui Basiota sunt atât de bine venite. Ar mai trebui însă, ca această cărticică să fie în primul rând între preoți și învățători răspândită, ca ei — cei mai firești îndrumători ai poporului — să fie mai întâi orientați asupra primejdiei ce provine din lungoare și să poată da sătenilor povețele necesare.

*

Fragmentul ce-l publicăm în Nr. de față este din poemul dramatic „Sapho“, al tânărului scriitor ardelean I. Al-George, absolvent al conservatorului din București.

Un tânăr roman, anume Segestus merge în Grecia pentru școala retorică însoțit de sclavul Statilius care pe vremuri fusese actor. Aci întâlnește pe Sapho renumita poetă, de care se amorezează nu pentru calitățile ei poetice, ci pentru frumsețea ei. Deoarece naivitatea lui nu putea să câștige pe Sapho decât cu ajutorul sclavului, care cunoaște mult mai bine sufletul omenesc, recurge la acest ajutor, își ajunge scopul și drept răsplată își liberează sclavul.

Frumsețea versurilor din prezentul fragment ne îndreptățește a vedea în dl I. Al-George un talent real, care se va impune cât de curând în lumea noastră literară, unde, durere, de atâtea ori vedem că se prețuiește mai mult firma decât calitatea.

*

În vederea eclipsei solare din 17 April 1912, colaboratorul nostru dl Gavril Todica, a scris o mică monografie asupra întunecimilor solare,

din care o bună parte s-a publicat și în „Cosinzeana“, dar care a apărut completă în broșură separată. Broșura fiind din cele mai interesante și instructive, ba unica nu numai în săraca noastră literatură astronomică, ci și în a fraților din Regat, o recomandăm tuturor cărturarilor noștri și îndeosebi tineretului din gimnazii. Costă 30 fileri și se poate comanda atât la *Librăria Națională* în Orăștie, cât și la autor în Geoagiu (Algyógy. Hunyad m.).

OOO

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

Tuturor colaboratorilor și cetitorilor noștri le dorim sărbători fericite!

X. E plină de simțire, și o foaie politică va publica-o bucuros. Te rugăm s-o trimiți acolo. — Nouă trimite-ne altele.

Steluța. Poeziile trimise au o mulțime de neajunsuri și din pricina aceasta nu le putem publica. Cât privește dojana adresată redacției folii L., noi credem că-i fără temeiuri serioase. Scrisoarea i-am arătat-o de altcui și posibil să vă răspundă.

DI L. C. Una vom publica-o în numărul proxim. Cea matematică nu o putem folosi.

A. C. Pentru numărul de paști a sosit prea târziu. În numerii procsimi. — Cu drag.

Drei Angelica. A sosit prea târziu. Nu am putut-o publica. Salutări respectuoase.

DI T. Țăranu, București. Ni-a sosit prea târziu, regretăm.

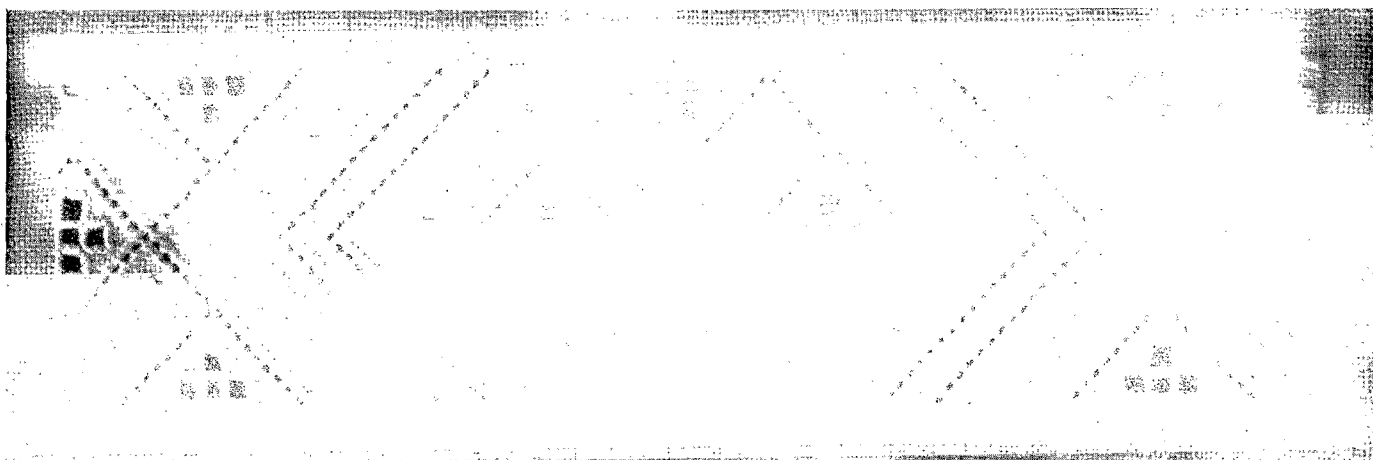
Rugăm pe onorații noștri abonați să binevoiască a-și reînnoi abonamentul pe cvartalul II.

Cele mai de seamă nou-făși literare, apărute în 1911 în Ardeal, sunt:
Alexandru Ciura: Amintiri
și

„**Almanahul scriitorilor dela noi**“, care cuprinde fotografiile alor 46 scriitori ardeleni și câte o bucată literară inedită a lor. — Prețul fiecăreia e cor. 1'80 franco.

Cine le comandă amândouă le capătă cu cor. 3'20 franco.

Se află la
Librăria Națională, Orăștie.

CASA ȘI MODA

PRIMĂVARA

De geaba se măi încearcă uricioasele babe, să mai pună stavilă vieții ce fișnește din toate adâncurile firii. Cei câțiva fulgi de zăpadă, care-și mai încearcă norocul, ni se înfățișează mai curând ca niște fluturi, cari amăgiți de razele celui dintâiu soare mai calduț, s-au grăbit, să salute ei, cei dintâi, primăvara.

Întinderile acoperite până acuma de giulgiul monoton al zăpezii, încep a ieși la iveală și a ne delecta privirile cu o variație de culori, pe care o uitasem aproape în decursul sezonului mort.

Cu ivirea primilor ghiociei și a primelor raze calde de soare, solii atât de mult așteptatei primăveri, sufletul nostru se deșteaptă din toropeala zilelor posomorâte. Afară e soare, căldură, lumină; în văzduh se aud foșnețele aripilor, ici-colo se ivește câte un flutur, saltând de bucuria primilor mugurei, ce abia acum se desfășoară din ramurile înverzite și ele.

Un dor de viață ne cuprinde. Părăsim odăile, în care o iarnă întreagă ne-am țesut visurile, în așteptarea dulcei primăveri. Înconștient ne pomenim trecând de-alungul străzilor, pe la vitrine, căutând cu interes, ce e nou în primăvara asta, respirând cu sete aerul înprospătat de atâta verdeață.

Aproape la fiecare colț de stradă, întâlnim copile cu buchetele de flori, micșunele, ghiociei, legate în mănunchiu, întinzându-le spre noi, cu dorința de a ne face plăcere. Ochii ni se opresc cu duioșie asupra acestor floricele atât de modeste, cari au atâta farmec și atâta nostalgie în miresmele lor.

Un simțământ de plăcere ne cuprinde în așteptarea nerăbdătoare a schimbărilor din natură. Cu ajutorul imaginației, ne vedem în livezi și păduri copleșite de miile de frunze, ascultând ceripitul dulce al pasărilor, hoinărind dealungul câmpilor, tolănindu-ne în bogăția mătăsoasă a ierbii, îngropându-ne fața în ea, sorbind cu plăcere mirosul acela proaspăt de pământ și iarbă.

*

Credința noastră are în acest sezon de tranziție, mai multe mângăeri parcă. În așteptarea strălucitei sărbători a Învierii, alături de reînnoirea firii, simțim mai mult ca oricând trebuința, de a ne renaște și sufletește. Bisericele noastre sunt cercetate în fiecare zi și slujba dumnezeiască, cu deniile și liturghiile pentru odihna celor morți, cuprinde atâtea taine, cari leagănă și mângăie sufletul nostru, ca undele ușoare a unor ape mari. Sunetul metalic al clopotelor, și glasul chemător al toacei, răsbate până în căfunele cele mai îndepărtate chiar: vântul le poartă ușor pe aripile sale și uneori se pare că le auzi lângă tine, iar alte-ori îți vin din depărtări imense.

În mijlocul vieții, ce se manifestă în toate firicelele de iarbă, sufletul își cere și el o altă haină, mai curată mai ușoară, pentru a putea saluta după cuviință, această sfântă sărbătoare a credinței și a naturii deșteptate la o nouă viață.

*

Ca și primăvara, acest anotimp atât de variat în culori, tot astfel și moda, în acest sezon, cuprinzând toalete, costume, bluze, se manifestă în tot felul de forme, țesături și diferite culori. Fiind în plinul sezon al costumelor, să ne oprim puțin asupra lor. Ar trebui să descriu fașoanele și diferitele croituri pentru costume, însă ca niciodată ele au croiturile diferite și de multeori chiar complicate. Eleganța costumelor și podoaba lor e croitura bună și cusăturile precise. Nimic mai frumos decât un costum simplu, fazon englezesc, bine lucrat. În sezonul acesta cele mai nouă stoffe pentru costume sunt stoffele cu fața dublă, așa numitele „Double face“.

Țăsătura lor e o nuanță din mai multe culori, care pe o parte ies binișor în relief, având dosul de o singură culoare, cu suprafața sau de mătăasă sau de lână.

Frumoase sunt țăsăturile acestea, din nuanța de culori sur deschis, brun, culoarea migdalelor și galben,

ici-colo vărgate aproape șters, cu dosul de o singură culoare, galben închis sau brun.

Tot un fel de combinație de colori sunt și ștofele așa zise *changean* cari au avantajul mare, că privite fiind dintr-o parte par a avea culoare verde, din altă parte par a fi sure, brune, etc.

Acest foc de colori e de o discreție fină, care a cucerit și au un succes deplin în toate părțile.

O senzație plăcută pentru cele cari dispun de palate multe, va fi în primăvara asta, pentru zile mai calde, costumele din mătăsă *cameleon*, care deasemenea au firul acela mistic de colori, cu acea deosebire că la mătăsă e mult mai pronunțat, decât la stofe mai grele.

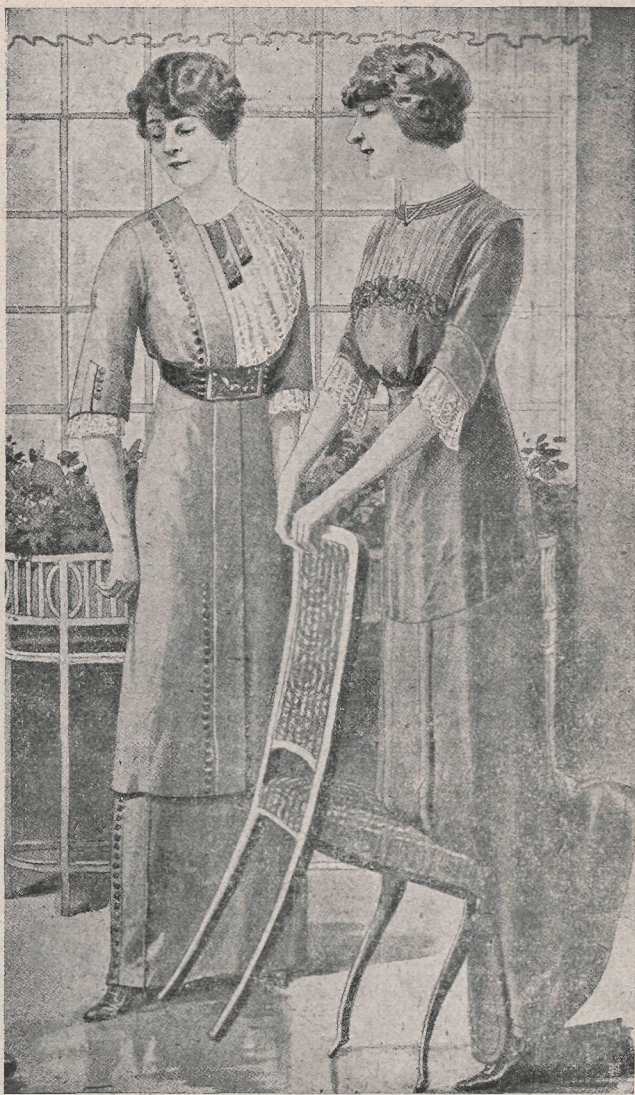
Această mătăsă este un fel de taffet, dar nu mătăsă aceea fășeitoare cum a fost până acum, căci e moale, ușoară, din care se pregătesc costume, mantele, și toalete de seara.

Am amintit în fuga condeiului, despre măsurile acestea, cari trebuie să fie foarte costisitoare, ca să fim în clar și noi, cu moda dela orașe mari. Noi, însă să ne îndestulim cu câte-un costum simplu, englezesc pentru zile mai reci, iar pentru primăvara târzie, și zilele calde de vară, să ne scoatem din naftalină rochiile ușoare de pânză, madeira brodate, grenadin și altele, cari pe noi provincialele ne prind atât de bine. Ar fi de dorit să nu lipsească din garderoba nici unei dame de român, rochiile ușoare de borangic, cu motivele noastre naționale, atât de splendide.

Leontina.

Hăiniță pentru copile dela 4—6 ani

Toaletă de vizite

MODA ȘI GUSTUL

Moda și gustul sunt două lucruri cu totul deosebite, cari se întregesc, dar nu se eschid. Da-ar fi gustul și moda identice, nu ar apărea forme noi, cu cari ochiul trebuie să se obicinuiască.

În principiu moda samănă unui tablou mare, schițat numai, care-i dă artistului posibilitatea să pue atâtea părți mărunțele, fine, fără cari ar rămâne barbar, imposibil de priceput. Cine se supune însă modei ca un sclav, luând fără selecțiune tot ce i se oferă, dovedește lipsă de gust și arată că-i lipsește calitatea de-a deosebi. Armonia între persoană, modă și mediu, e o artă, care nu ar trebui neglijată. Cine nu face asta nicicând nu va pricepe pentru ce gustul dă persoanelor anumite atât farmec.

Toată femeia cuminte trebuie să varieze moda în consonanță cu individualitatea ei. Numai în felul acesta poate să aibă aparința ei efect, și totodată să ascundă defectele ce le-ar avea. Dacă poartă o rochie din jos prea strâmtă care în sus se lățește, dacă rochia e așa de scurtă, că picioarele mai puțin frumoase atrag privirile, și dacă ghețele sunt colorate sau chiar din stofă,

nu trebuie să se mire, dacă orice modă nu o prinde. În cazul acesta moda triumfează și gustul bun suferă. Tot așa e când la o siluetă deosebit de îngustă să alege mâneca „kimono“, care scoate umerii, ce nu suportă asta la nici un caz.

Și la alegerea colorilor trebuie să fim cu băgare de samă. Aici nu atât culoarea părului, decât tenul dă tonul, care trebuie să concordeze cu nuanța culorii. Cu culoarea roșie să greșește mult: ar fi menită să învie coloritul feței, până când chiar din contra totdeauna numai potolește roșeața feței unde e neplăcută și bătătoare la ochi. În asemenea greșală e „la femme de trente et quarante“ care pentru a părea mai puțin trecută, alege colorile gingașe ale tinereții, cari chiar îi arată toată dunga ce a săpat-o neîndurata vreme, în lumina dulce care e cu atât mai respingătoare. Cu etatea aceasta se potrivesc mai bine colorile calde, cari pot fi și luminoase, numai dacă se potrivesc cu tenul.

Nu numai cu hainele, ci și cu mediul trebuie să fie persoana în armonie. Nu-i de ajuns dacă-i după moda ultimă și prezintă oarecare stil curat. Unde numai stilul, moda domnesc, și nu-i nimic ce să arate gustul locuitorilor, acolo și locuința cea mai splendidă e dovada sărăciei de gust și de gândire.

Trad. de Adrienne.

Costume pentru primăvară de stradă

Tifosul, tifosul abdominal, febra tifoidă, tifosul intestinal, febra gostrică, febra nervoasă, lungoarea sau lingoarea.

Dr. M. HÂRSU

Boala de care voi vorbi astăzi se poate înfățișa în fel de fel de chipuri și, după cum se vede din rândurile de mai sus, are fel de fel de nume. Mă voi sluji de numele cel mai obișnuit în graiul românesc: lungoarea.

Lungoarea este una din boalele molipsitoare cari, în vremurile trecute, au omorât mii și mii de oameni. Și acuma mai mor mulți oameni de lungoare, mai ales în țările în cari nu s-au luat măsurile cu ajutorul cărora se poate pune stavilă boalei.

Cari sunt aceste măsuri binecuvântate? Să vi le înșir.

În veacul trecut, cam pe la anul 1860, orașul Muenich din Bavaria în Germania trecea drept unul din orașele cele mai nesănătoase. Dintr-un număr de o sută de mii de locuitori, muriau în fiecare an 150—200, ba chiar mai bine de 300 de lungoare. Medicii speriați de un număr atât de mare de morți, au încercat fel de fel de mijloace. Dar toate au fost zadarnice. Iată însă unul dintre doctori spune, că molima nu se poate stârpi cu leacuri, ci cu întreținerea curățeniei în oraș. Sfatul orașului l-a ascultat. S-au luat măsuri ca gunoarele și murdăriile să fie nimicite; s-a poruncit locuitorilor să nu taie vite, miei, porci prin ogrăzi, ci într-un abator, o casă anume zidită pentru tăiere, care se spală și se poate ține curat: în urmă s-a adus pentru orașul întreg, o apă curată de munte, prin niște fevi, în curtea fiecărui locuitor. De când oamenii din Muenich n-au mai băut apă de fântână sau de gârlă, numărul bolnavilor de lungoare a scăzut foarte mult; în anii 1893 până la 1901 n-au mai murit acolo de lungoare decât cinci din o sută de mii locuitori. Și tot așa s-au petrecut lucrurile în toate orașele în cari s-au luat măsurile trebuincioase.

Otrava boalei, aceea care face ca omul să se molipsească de lungoare, se găsește câteodată în apă, — atunci când fântâna se află în apropierea unei privăști în care s-au vărsat murdăriile unui bolnav de lungoare, a unuia care a fost bolnav de lungoare și care a păstrat în mașele lui otrava sau germenii boalei sau și a unui om sănătos care poartă în mașele lui germenii lungoarei fără să se fi îmbolnăvit vreodată de această boală, a căror otravă s-a strecurat prin pământ în apa puțului — sau în laptele pe care ni-l aduce un lăptar în a cărui casă se află un bolnav de lungoare, sau pe poamele, fructele și legumele, salatele spălate cu apa molipsită cu lungoare, și pe cari noi le mâncăm crude. Cine înghite această otravă, se îmbolnăvește după 2 sau 3, câteodată chiar după

Pălării moderne

4 săptămâni, de lungoare. Boala începe cu dureri de cap, lipsa poftei de mâncare și cu slăbiciuni. Bolnavul are din ce în ce fierbințeli mai mari, cari scad de abia în săptămâna a patra, atunci când boala are un mers bun, regulat. Bolnavii cari nu mai au fierbințeli, sunt pe cale de vindecare; dar până la vindecarea desăvârșită, mai trec multe săptămâni, câteodată chiar multe luni.

La bolnavii de lungoare se fac niște bube, răni, pe pielea dinăuntru a mașului subfire. Splina este totdeauna umflată. Mentea bolnavilor nu este totdeauna limpede. De multe ori bolnavul are și treapăd, urdinare. Dar lungoarea mai poate fi însoțită de aprinderea plămânilor, de puroiu sub piele și în încheieturi, de boale de urechi și de zmintea, — boale cu care nu e de glumit, căci sau că omoară pe bolnav, sau că-l lasă prăpădit, slăbănog și neputincios, dacă rămâne în viață. Câteodată se întâmplă ca moartea bolnavului să vie dintr-o mare scurgere de sânge pornită din bubele aflate pe mașul subfire, de care am pomenit mai sus.

Nici un bolnav de lungoare nu trebuie să fie lipsit de îngrijirile unui medic. Acolo însă, unde nu este cu putință ca bolnavul să fie cercetat în fiecare zi de către doctor, nu rămâne nimic mai bun de făcut, decât trimiterea bolnavului la spitalul cel mai apropiat, unde poate găsi tot felul de îngrijiri, așa cum cere această boală grea.

Aceia cari au sarcina de a îngriji pe un bolnav de lungoare, trebuie să-și întipărească în minte, că bolnavul de lungoare nu poate mânca vreo mâncare vâtoasă — pâine, mămligă, cartofi, castraveți, și altele la fel — decât atunci, când va spune medicul că se poate. E adevărat că bolnavul care e pe cale de vindecare e chinuit de foame și se roagă să-i dăm de mâncare. Dar să nu ne fie milă, căci mila noastră ar putea să-l îmbolnăvească pentru a doua oară sau să-l omoare în câteva ceasuri. Imbucătura vâtoasă (de mămligă, pâine, carne și altele) ajungând în mașul subfire presărit cu bube al căror fund a rămas subfire ca o foiță de țigară, sparge mașul în aceste locuri subțiate și bolnavul moare sub ochii nostri fără putință de a-i da vreun ajutor.

Otrava lungoarei trebuie să știm că este făcută de niște ființe vii, mici, mici de tot: li se zice baccilii sau microbii lungoarei. Ei bine, să nu uităm, că ființele acestea ies din trupul omului bolnav de lungoare, cu urdinarea, cu udul, cu sudoarea, câteodată se găsesc și în scuipatul și flegma, care ese din gura și din pieptul bolnavului. Acuma să-mi dați voe să vă întreb: rufele pe care le murdărește bolnavul se poate să nu fie pline de baccili sau de microbi? Nici vorbă! Cine însă umblă cu bolnav, cine atinge patul și rufele bolnavului, paharul din care a băut, prosopul cu care s'a șters și batista cu care și-a șters nasul, este în primejdie să se molipsească și să se îmbolnăvească și dânsul de lungoare. De aceea se cere, ca oamenii cari au a îngriji pe un bolnav de lungoare, să fie cu mare băgare de seamă. Rufele trebuie să fie desinfectate îndată după primenirea bolnavului și apoi spălate; odaia și lucrurile din odaia care au slujit bolnavului, se vor desinfecă deasemenea după ce boala se va fi sfârșit. Cele ce ies din trupul bolnavului să se adune într-un vas de fier sau de pământ. Acolo se desinfectează murdăriile turnând peste ele cam tot atâta lapte de var; se amestecă cu un băț, se lasă să stea așa amestecate ca un ceas și numai după aceea se poate turna în privată. Nesocotirea acestei măsuri, este de multe ori pricina răspândirii boalei în satul sau în orașul întreg.

Acei cari îngrijesc pe un bolnav de lungoare, să nu bea și să nu mănânce nimic în odaia în care zace bolnavul. Să nu ducă nici odată mâna la gură, după ce au pus mâna pe bolnav ori pe lucrurile lui, fără ca să se spele mai întâi cu săpun și apă caldă.

E bine ca aceia cari stau în odaia bolnavului să poarte un halat sau un șorț cu mâneci și cu spate, făcute dintr-o țesătură, materie, subfire, care se poate spăla ușor, spre a-și feri hainele, îmbrăcămintea de germenii lungoarei.

În vremuri de epidemii, de moline, în care bătue lungoarea, să știuim pe toți locuitorii să nu bea decât apă fiartă, și apoi ținută la răcoare.

Data viitoare voi da sfaturi mai amănunțite cu privire la măsurile de desinfecțiune neconținută cât timp zace cineva de lungoare.

O O O

Scrisoare către o fată tineră.

Cetind epistola ta, sunt adânc impresionată, de modul cu care scrii aceea scrisoare, destul de lungă. Adeseori, mă cuget asupra cuprinsului ei, căci în general zis, situația în care ne aflăm noi fetele, intradevăr, e cam îndoelnică...

Mă rogi să-ți dau o mângăere, un răspuns alinător; dar e greu, foarte greu, draga mea, ca cineva să se pronunțe definitiv, când e vorba să dai un răspuns, un sfat, o alinare, un sprijin moral, unei inimi simțitoare, tinere.

Îmi scrii: „...niciodată nu m-am simțit așa de singură ca acum. De ce nu ești lângă mine, să-mi înlăturî melancolia și tristețea ce m-a cuprins...” Parcă te văd scriind aceste rânduri, parcă te văd cum sufletul iar ți s-a copleșit de visuri! Îmi închipui, da, ești în fața unei probleme adânci, a cărei rezolvare cere timp și gândire, și care de multeori e amenințată, să rămăe o enigmă.

Dar cel puțin tu, care erai atât de mândră și cu atâta ambiție, nu vei pune mult temei pe frumsețea trecătoare. Căci trebuie să ne gândim, că frumsețea nu e decât un lucru banal. Și noi nu vedem decât aparența în toate, iar în inima omenimei nu voim a vedea nimic.

Dar spune-mi, draga mea, un suflet ales, o inimă bună, o inteligență superioară, nu valorează oare cât o frumuseță divină, fie ea chiar și fără nici un defect. De aceea în alegerea unui soț, nu trebuie să ne lăsăm orbite de frumsețea trecătoare, preferind o păpușe frumoasă, — ci să fim preocupate de sentimentele nobile, de cari ți-am vorbit în rândul trecut, și de armonia caracterelor. Căci vezi, pretina mea, viața e destul de dureroasă, de zbuciumată, și evenimentele triste, sunt destul de dese, pentruca dintr-o singură plăcere, ori amăgită de aparență, să ne legăm pe tot timpul vieții de un izvor nesecat de contrarietăți, de supărări, de certuri. Și oare nu deosebirea de caracter e cauza mai multor divorțuri, oare nu de aceasta se plânge partea cea mai mare din perechile căsătorite? Deoarece în căsătoriile acestea sunt două victime, fără a fi careva vinovatul, pe fiecare îl stăpânește judecata și dorințele sale, fără ca celalalt să poată vedea, ori cel puțin împărtăși, pe ale sale, și astfel suferă unul de celalalt. Apoi alături de o persoană, ale cărei gânduri și fapte nu sunt de acord cu ale tale, nu înșămnează că trăiești în singurătate? Ce să alegi: cearta vecinică ori resemnarea? Și una și alta sunt penibile și nimicesc fericirea!

Caută dar, scumpa mea, — în alegerea soțului iubit, — și armonia caracterelor, a sentimentelor, a educației, iar nu frumsețea; și restul va veni dela sine, adică traiul bun și fericirea.

Iată sfatul meu, pe care dacă-l urmezi, te asigur că nu o să mai fi așa de tristă, nici nu o să mai urăști lumea, în care trăiești.

A ta prietenă iubitoare

Angelica E. B.

0 0 0

BUCĂTĂRIE

Supă de conopidă (carti-fiol). Două căpășini mai mărișoare de conopidă le curățim, tăiem bucățele, și le fierbem în apă sărată. Prăgim într-o bucată de unt topit câteva bucăți de hiribe spălate și uscate, și câșiva pentringei mărunți, adaugem o lingură de făină, și când sunt pregătite puțin, adaugem zeamă de supă cât vrem

de multă. Când servim supa la masă adugem conopida feartă, 2 gălbenușe de ou și 2—3 linguri de smântână.

Găluște dospite. Pregătim aluat dospit ca pentru gogoși (pancove) să nu fie nici prea tare, nici prea moale. Când e dospit tăiem bucățele din aluat, le întindem pătrat și le umplem cu dulceață, sau cu lictariu, apoi le îndoim cu grije și le dăm format rotund de găluște. Le mai lăsăm ca $\frac{1}{2}$ oră să se mai dospească, apoi le băgăm în apă când fierbe tare. Le fierbem cam un sfert de ceas. Pe urmă le scoatem cu lingura de strecurat, le așezăm pe o farfurie mare, le preserăm cu nuci sau mac măcinat cu zahăr și vărsăm peste ele puțin unt fierbinte. Le servim cât de repede.

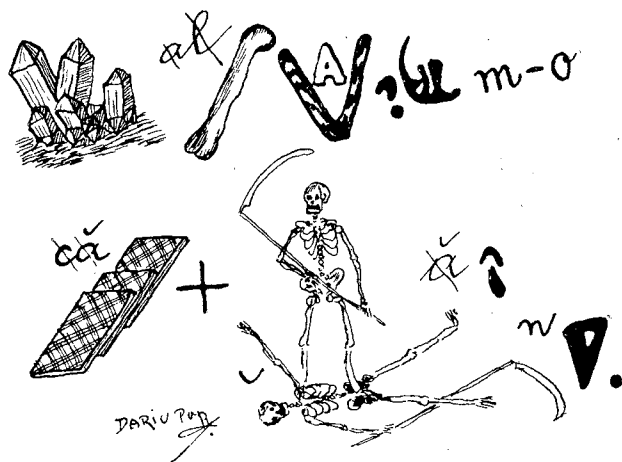
0 0 0

GHICITURI

Ghicitura din numărul trecut au deslegat-o corect 30 inși. Premiile s-au sortat următorilor: *Elisa Cioran*, Branișca; *Petru Rimbaș*, Brad; *Iuliu Popa*, Blaj. Deslegarea s-a nceput dela numărul 4.

Deslegarea ghiciturilor din numărul acesta să ni se comunice până la 14 April n.

I.

II.

